ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΗΣ ΚΩΝ. ΛΥΚΟΡΤΑΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ ΧΡ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

Τιμὴ συνδρομῆς

Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φρ .....20.
» τὴν Ἑλλάδα » .....12.

Αἱ συνδρομαὶ προπληρώνονται

Γραφεῖα: Ὁδὸς Μπουμπουλίνας 34.

ΕΤΟΣ Δ'. | ΑΘΗΝΑΙ, τῇ 15 Φεβρουαρίου 1901. | **ΑΡΙΘ. 4.**

ΠΝΥΞ ΘΝΗΣΚΕΙ!

(ΜΙΑ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ)

Πρὸ δεκαπενταετίας ἡ συνείδησις τῶν φιλαρχαίων καὶ παντὸς μὴ αἴσθησιν ἀπολέσαντος ἀνθρώπου εἶχεν ἐπαναστῆ ἐκ τῆς ζημίας καὶ τῆς ὕβρεως τῆς προσγινομένης εἰς τὰ ὁροθέσια τῆς προγονικῆς εὐκλείας, ἕνεκα τῆς λεηλατήσεως καὶ τοῦ ἀφανισμοῦ αὐτῶν. Ἤρκει τότε ἓν βρωμερὸν καὶ σκωληκόβρωτον χοτζέτιον ἵνα γίνῃ τις ἀκόπως κύριος, — Ἑλληνικῶν δικαστηρίων, ἐννοεῖται, ἐπινευόντων, — παντὸς κλεωνύμου τοπίου, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἡ ἱστορία ἐσήμανε διὰ τῆς σφραγίδος τῆς ἀφθίτου φήμης. Ἀμφιβάλλομεν, ἂν καὶ αὐτὸς ὁ τόπος, ἐφ' οὗ ἵδρυται τὸ μνημεῖον τῆς ἀθανάτου δόξης, ὁ θεῖος Παρθενών, δὲν διεξεδικήθη τότε καὶ δὲν διεμαρτυρήθη ἀφώνως, αἰσθανθεὶς τὴν βαρεῖαν πτέρναν δικαστῶν, προσκληθέντων, ὑπὸ βλοσυρῶς προσβλεπόντων ἀλλήλους ἀντιδίκων, ὅπως λύσωσιν ἐπιτοπίως περὶ δικκατοχῆς ἔριν.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤμην φοιτητὴς τοῦ Πανεπιστημίου· μόλις εἶχον πατήσει τὴν οὐδὸν αὐτοῦ· νέος δὲ πλήρης ἐλπίδων, ἀνατροφῆς ἀρχαιοπρεποῦς καὶ ἰδεωδῶν ὑπερνεφέλων ἔφερον ἐν ἐμαυτῷ θερμοτάτην τὴν λατρείαν πρὸς πᾶν ὅ,τι συνήπτετο μὲ τὰς ἱερὰς ἀναμνήσεις τῆς παγκάλλου ἀρχαιότητος.

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἔβαινον χάριν περιπάτου πρὸς τὸ Ν Δ τῆς Ἀκροπόλεως, ὅτε ὀσμὴ πυρίτιδος καὶ γδοῦπος λοστοῦ ἐργάτου κατηύθυνε τὰ βήματά μου πρός τι μέρος, ἔνθα μετὰ κόπου ἀνεγνώρισα τὴν Πνύκα εἰς ράκος, στένουσαν ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων τραυμάτων τοῦ λατόμου. Ἀγνοῶν ἴσως ὁ πτωχὸς τί κατέστρεφεν, ὄργανον ἐνόχου πλεονεξίας ἄλλων ἵνα κερδίσῃ ἓν εὐτελὲς ἡμερομίσθιον, ἐξηκολούθει τὸ ἔργον του, ἔργον ὀλέθρου, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον καὶ μόνον ὁ ἄλλως τε πολυδαίδαλος αἰών, ὅστις πρὸ μικροῦ μόλις κατετάχθη εἰς τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας, θὰ καλύψῃ ποτὲ τὸ πρόσωπον ὑπ' αἰσχύνης. Εἰς τοῦτ' αὐτὸ ὡδηγήθην καὶ ἐγὼ αὐτομάτως· ἐκάλυψα τὸ πρόσωπον καὶ ἔδραμον ἀναχωρῶν, ὡσεὶ διωκόμενος. Ἐνόμισα ὅτι ἑκάστη λίθος ἥτις ἐχωρίζετο ἐκεῖθεν ἦν καὶ τεμάχιον σαρκός, ἥτις ἀπεσπᾶτο ἀπὸ τοῦ ἰδίου μου σώματος. Ἔφυγα ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου συντετριμμένος· ἡ νεανική μου ψυχὴ εἶχεν ὑποστῆ ἐξέγερσιν ἀσυνήθη καὶ μεγάλην ἐξεστόμισα ἀράν. Εἶπον κατ' ἐμαυτόν: Οἱ ἀνεκτίμητοι ἐκεῖνοι λίθοι δὲν θὰ γίνωσι ποτὲ λίθοι ἀναθέματος;

Ἐπανῆλθον οἴκαδε καὶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν θανασίμων ἐκείνων ἐντυπώσεων διηρμήνευσα εἰς στίχους τὸ ἄλγος τῆς καρδίας μου ἐπιγράψας αὐτοὺς μὲ τὸν ζωντανὸν τίτλον: **Πνὺξ θνήσκει!**

Τοὺς στίχους ἐκείνους τῆς νεανικῆς μου ἐμπνεύσεως, διασωθέντας ἔκτοτε ὡς διαμαρτυρία πόνου καὶ δικαίας ἀγανακτήσεως ἐν τῇ μνήμῃ μου, ἃς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ τοὺς προσφέρω καὶ σήμερον ἔτι πρὸς τοὺς πονοῦντας τὰ ἀρχαῖα· διότι, ἃς τὸ ὁμολογήσωμεν ἄνευ περιφράσεων: καὶ μεθ' ὅλους τοὺς νόμους, οἵτινες ἔκτοτε ἐγένοντο πρὸς περιφρούρησιν τῶν ἀρχαίων κειμηλίων καὶ μεθ' ὅλον τὸν ζῆλον τῶν ἀρχαιοφίλων, τὸ ἀρχαιολογικὸν ἄγος καὶ σήμερον ἔτι ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ρυπαρότητι καὶ τῇ πολυωνύμῳ ὑποστάσει διατηρεῖται ἀκμαῖον, οἱ δὲ κακοποιοὶ τούτου ἐργάται θριαμβεύουσι, καραδοκοῦντες ἀγρύπνως, ὡς οἱ μῦς τὴν ἀπουσίαν τῶν ἐνοίκων, καὶ δίδοντες μυτιὲς εἰς τὸν μακαρίως ρογχάζοντα νεώτερον Ἡρακλέα, τὸν ἀπαράμιλλον τοῦτον φρουρὸν τῆς Ἑλληνικῆς Κακοδιοικήσεως.

Ἰδοὺ οἱ στίχοι μου:

I

Πνὺξ θνήσκει! κλαύσατε λαοὶ καὶ βάρβαροι ἂν ᾖσθε,
Καὶ Ὀττεντότοι κι' Ἐσκιμῶ καὶ Κάφροι ἂν καλῆσθε.

Πνὺξ θνήσκει! Οἴμοι! ἀλλ' οὐχὶ ἐκ φυσικοῦ θανάτου
Σκαπάνη ἀπειρόκαλλος μὲ πόλμην ἀσυνήθη
Τὴν διασκάπτει καὶ τρυπᾷ τὰ ἱερά της στήθη,
Ἀμνήμων κλέους ἡμερῶν καὶ φήμης παλαιφάτου.
Τοῦ Δημοσθένους τὴν σκιὰν ἐκεῖθεν φυγαδεύει
Καὶ τὴν ἠχῶ περικλεῶν ἀνδρῶν ἐκκαμινεύει.

Ἡ Πνύξ, ἐξ ἧς ὁ Ἄγνωστος Θεὸς ἀνεγνωρίσθη
Κι' ὡς ἀπὸ κέντρου καὶ φωτὸς ἀκτινωτοῦ ἑστίας
Ἐχύθη θεία λαμπηδὼν μετὰ καινῆς θρησκείας.
Τοῦ δὲ Ὀλύμπου ἡ ἰσχὺς ἐκ βάθρων ἐκλονίσθη,
Καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ Πάνθεον περιδεὲς νὰ κλίνῃ
Ἐφάνη κι' εἰς τὸ τέρμα του τὸν βίον νὰ ταχύνῃ.

Τὸ βάθρον τὸ περίβλεπτον, τὸ αἴγλῃ ἐστεμμένον,
Ὅπου ὁ Παῦλος ἔμπλεως μὲ θείαν εὐγλωττίαν
Τὴν νέαν ἤνοιξ' ἀτραπὸν πρὸς τὴν ἀθανασίαν
Κι' Ἀγάπῃ περιέβαλε λαὸν ἐκπεπληγμένον·
Τοῦ Λόγου τὸ ἐγκαύχημα τὸ ἀκρογωνιαῖον
Νὰ καταρρέῃ ἴδετε! ὡς πτῶμα θνησιμαῖον.

Τὴν Πνύκα, ἣν ἐξύμνησαν οἱ βάρδοι τῶν αἰώνων,
Ἣν Γότθοι ἐσεβάσθησαν, Ἀλάριχος κι' ἡ Ρώμη,
Συλεῖ πυρῖτις ἀπηνὴς τοῦ Ἀττικοῦ Τοτόμη, (*)
Καὶ σμῆνος ὄπισθεν γελᾷ Ἑλλήνων ὀψιγόνων·
Ἀλλὰ δὲν εἶναι Ἕλληνες, Γραικύλων εἶναι πλήθη
Καὶ μία μόνη ἀρετὴ τοῖς ἔμεινεν . . . . ἡ λήθη!

(*) Τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1885 ἰδιοκτήτου τῆς Πνυκός.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ (*)

Δὲν ἐνθουσιῶ μόνον πρὸ τοῦ δικλάμποντος κάλλους ὅπερ ἐξωραΐζει τὴν ἀναγεννωμένην φυσικὴν μεγαλειότητα, ἀλλ' ἐμπνέομαι ἀπὸ εὐγενῆ ἰδεώδη, ἅτινα ἁπλοῦνται ἐν τῷ ἀναπεπταμένῳ πολυκνθεῖ παραδείσῳ, ὃν φιλοτεχνεῖ τὸ γλυκύ μου ἔαρ, ὁ προστριλὴς οὗτος νυμφών, ἡ εὐφροσυνος ἠὼς τῶν μειδιαμάτων. Ἀπόρρητα τρυφερᾶς ποιητικῆς μέθης δημιουργοῦσιν ἐκεῖ σειρὰν μυστικῶν ὀνειροπολήσεων, καὶ ὁ ἐμπνευσμένος καλλιτέχνης ἀποθεώνει τὴν αἴγλην ἐκείνην τῆς ἠοῦς. τῆς θαλερᾶς ἀνοίξεως.

Μεταρσιοῦμαι ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς θελκτικῆς Μούσης, καὶ ἡ πνοὴ τοῦ Ζεφύρου μοὶ ἀποκοιμίζει τὴν ἀνάμνησιν θλιβερῶν ἡμερῶν, καὶ μοὶ διανοίγει τὴν εἰκόνα αἰωνίας χαρμονῆς.

Ἐν τῇ ἀνοίξει οἰστρηλατοῦμαι, ὅπως θαυμάσω θεῖόν τι ἰδανικόν, καὶ ἡ θέα μιᾶς ἀνθοστεφοῦς ἀμυγδαλῆς μὲ συγκινεῖ καὶ μὲ τέρπει, διὰ νὰ συναισθανθῶ παλμοὺς ἁρμονικοὺς δονοῦντας καρδίαν πενθοῦσαν.

Τὸ ἔαρ τὸ πολύκοσμον καὶ πολύφωτον, διαφυλάσσει μοι τὰς εὐγενεῖς ἐκείνας ἀναδρομὰς πρὸς κόσμους αἰθερίους, ἔνθα μεσουρανεῖ τῆς ἀθανασίας τὸ φῶς, ὁ φαεινὸς ἀστὴρ τῆς αἰωνίου ἀνατολῆς.

Μὲ παραφέρει ἡ ἐλεγειακὴ περιπάθεια καὶ ὀνειροπολοῦσα εἰς τὴν σιγηλήν του ἀθωότητα, νομίζω, ὅτι ζῶ ἐν τῇ δυσαποκτήτῳ μακαριότητι, εἰς ἣν συνενοῦνται οἱ ἔνθεοι πόθοι ψυχῆς ἀγωνιζομένης ἐν στυγνῷ περιβάλλοντι.

Καὶ πανηγυρίζω πρὸ τῆς θεσπεσίας ἑορτῆς τῶν ἀνθέων, ἐν μέσῳ εὐφροσύνου ἀνατολῆς λάμψεων ἁπαλῶν ἐν αἷς βαυκαλᾶται μία μυρόλουστος ἐλπίς, μία ποθεινὴ ῥεμβασμοῦ προσδοκία. Βυθίζω τὸ βλέμμα εἰς τὰ βάθη τῆς τερπνῆς ὀπτασίας, καὶ ἀνακαλύπτω εἰς τὴν ὀνειρώδη γοητείαν της μυστηριώδεις συγκινήσεις καὶ ὄνειρα ἐπιτερπῆ.

Μαγικὸν κάλλος αἰγλῆεν, ἐν σοὶ ἐξιδανικεύω τὸν κόσμον τὸν ποικίλως περιστεφόμενον ὑπὸ τῆς βλαστήσεως τῆς ἀνθηφόρου, καὶ ἀποθεώνω τὴν θείαν ἰδέαν τοῦ ὡραίου ἐν τῇ βασιλευούσῃ κυριαρχίᾳ του.

Θέλγομαι, ἀλλὰ καὶ παρηγοροῦμαι ἐν τοιαύτῃ ἐπιγείῳ ἀναπτερώσει, καὶ ὁ οὐρανὸς μοὶ φαίνεται γλυκύτερος καὶ ἐπαγωγότερος, ὁ δὲ ὁρίζων ἀνεπετάννυται διαυγέστερος καὶ θελγήτρώδης.

Γλυκύ μου ἔαρ! σὲ χαιρετῶ προσεγγίζον.

Χαρίεσσα καὶ ποικιλόκοσμος ἄνοιξις, δέχθητι τὸν ἀσπασμὸν περιπαθοῦς καὶ ἁγνοῦς λατρείας πρὸ τῆς μάγου ἀνατολῆς σου.

Μαρίκα Σ. Σωτήρχου

(*) Σ. Σ. Α. Ι. Μετ' ἐγκαρδίου χαρᾶς χαιρετίζομεν ἐν τῷ φιλολογικῷ ὁρίζοντι τὴν πολύτιμον συνεργασίαν τῆς εὐπαιδεύτου καὶ ἐνθουσιώδους δεσποινίδος, ὡς εὐέλπιδα ἀπαρχὴν τῶν γλαφυρῶν προϊόντων τοῦ κομψοῦ καλάμου της ἐν τῇ «Ἀττικῇ Ἰριδι.»

II

Ὦ! τὴν σκαπάνην ἄφετε, τὸ κλέος νὰ κρημνίσῃ,
Κἀνὲν ἐμπόδιον, κἀνὲν τὸ ὁρόμον της ἂς φράξῃ·
Τὰς τρισενδόξους κορυφὰς προρρίζους νὰ ῥ η μ ά ξ η
Κι' ἡ αἴγλη ἡ ἀνέσπερος διὰ μιᾶς νὰ σβύσῃ·
Εἰς χώραν τόσον ἀσεβῆ κι' εἰς νόθον ἀτμοσφαῖραν,
Ἐντρέπονται ὑψιτενεῖς νὰ βλέπουν τὴν ἡμέραν.

Οὐδέν, οὐδὲν προπύργιον τῆς δόξης μας ἂς μείνῃ!
Καὶ Παρθενὼν καὶ Δίπυλον καὶ Νίκη καὶ Θησεῖον,
Ναὸς Διὸς καὶ Ἀγορά, Μουσεῖον, Ἐρεχθεῖον,
Τὸ πᾶν ἐδῶ ἂς συντριβῇ καὶ θρύμματα ἂς γείνῃ·
Ἂς ξηρανθοῦν αἱ δάφναι μας, ἂς γείρουν αἱ μυρσίναι
Καὶ ἓν χωρίον ἄσημον ἂς γείνουν αἱ Ἀθῆναι.

Οἰκόπεδα! Οἰκοδομαί! καὶ χίμαιρα τὰ ἄλλα·
Τί ψάλλω ἀρχαιότητας καὶ ἀρχαιογονίαν,
Τί θέλω τὴν ἀνούσιον ν' ἀνοίγω ἱστορίαν
Καὶ νὰ ποτίζω τοὺς ἀστοὺς μὲ ξ υ ν ι σ μ έ ν ο γ ά λ α;
Ὦ! εἶναι συμφερώτερον νὰ γείνῃ λατομεῖον
Τοῦ Φιλοπάππου τὸ σκαιὸν καὶ ἄχαρι μνημεῖον.

Ἐπὶ τοῦ λίθου ἄρτιος εἷς λίθος νὰ μὴ μείνῃ!
Κι' ὅταν φιλέλλην τις σοφὸς καὶ τέκνον Ἑσπερίας
Ταμὼν τὸν πόντον καὶ δραμὼν ἐδῶ μετ' εὐσεβείας,
Ἵνα τὴν Νυὸκα ἀσπασθῇ καὶ γόνυ λάτρου κλίνῃ,
Ὁ ξεναγὸς ξηρὰ-ξηρὰ ἂς τὸν διαφωτίζῃ
Περὶ τῆς τύχης τῆς Νυκὸς χωρὶς νὰ κοκκινίζῃ.

Αἴ! τὰ Μουσεῖα κλείσατε καὶ μὲ πατραγαθίαν
Τὴν κόνιν μὴ ταράσσετε τῶν εὐκλεῶν προγόνων.
Προγόνων! εἶπα, λησμονῶν τὴν ἀνακολουθίαν
Προγόνους νὰ ἀποκαλῶ τοιούτων ἀπογόνων.
Ἐρέτω ἡ ἀνάμνησις! καὶ κτῆμα τῶν βεβήλων
Ἂς γείνῃ ἡ Ἀκρόπολις, τῶν ἀρχαιοκαπήλων.

III

Σύ! γηραιὲ Λυκαβητέ, τῆς πάλαι ζωῆς μάρτυ
Σοφίας, θείων ἀρετῶν καὶ ἀνδραγαθημάτων,
Ἐπέπρωτο, ἀκλόνητος πρὸ τόσων θεαμάτων,
Νὰ κρημνισθῇς ὡς περιττὸς εἰς τοὺς καιροὺς τοὺς ἄρτι·
Κι' ἐκ τῶν σεπτῶν σου κορυφῶν τὰς δύο(**) τὸ παμφάγον
Νὰ φάγῃ φιλοχρήματον τῶν οἰκοπεδοφάγων.

Πρὶν καὶ τὴν τρίτην αἰσθανθῇς ἐπίσης τρωγομένην,
Μετάβαλέ την εἰς δεινὸν κρατῆρα ἡφαιστείου
Καὶ χύσε λάβαν καὶ πυρὰν καὶ ποταμὸν ἐκ θείου
Καὶ καῦσον φαύλην γενεὰν καὶ ἐκπεφυλισμένην.
Τοιαύτην ποθῶ Νέμεσιν τοιαύτην θέλω δίκην
Διὰ ῥοπὴν χαμαίζηλον, ἀσέβειαν ἡλίκην!

Ναί! Ἐπεθύμουν ἑκατὸ νὰ εἶχον πικρὰς γλώσσας
Καὶ μ' ἰσαρίθμους τὰς χορδὰς τὴν λύραν μου νὰ κρούω,
Ἐκ πόντου καὶ ὠκεανοῦ ἀπήχησιν ν' ἀκούω,
Τὰς στοναχάς μου, τῆς ψυχῆς ἐκρήξεις ἀνασπώσας.
Νὰ ἐξαγγείλω ἔμελλον 'στὸν κόσμον ἡ ἡμέρα,
Ποίαν ἀγνώμονα φυλὴν φωτίζει ἐδῶ πέρα.

Κωνσταντῖνος Λυκόρτας.

(**) Ὁ Λυκαβητὸς ἱστορεῖται εἰς παμπαλαιοτάτους καιροὺς ὡς τρεῖς ἔχων κορυφάς, ἐξ οὗ καὶ τρικαρηνος ἀπεκαλεῖτο.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Η ΘΕΤΙΣ

(Μυθολογικὴ Σελὶς)

Γ

Ἀλλ' ἐν τούτοις, «ἄλλα αἱ βουλαὶ ἀνθρώπων, καὶ ἄλλα ὁ παντοδύναμος ἔρως κελεύει».

Ἠγνόει ὅτι μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ὁ σοφὸς φίλος του κένταυρος Χείρων, νὰ τῷ δώσῃ αὐτὸς τὴν κλεῖδα τοῦ αἰνίγματος τούτου, καὶ νὰ συμβουλεύσῃ τὸν τρόπον, δι' οὗ θὰ ἠδύνατο νὰ καταστήσῃ σύζυγον τὴν σκληρὰν Θέτιδα!

Καὶ ἐν ᾧ ἦτο βυθισμένος εἰς τοὺς ζοφώδεις ἐκείνους διαλογισμούς, πελιδνὸς ὡς ὁ θάνατος, ἐμφανίζεται αἴφνης ἐνώπιόν του, ὡς ἀπὸ μηχανῆς Θεός, ὁ ἐπιστήθιος φίλος του Χείρων, ὅστις διετέλει μύστης τοῦ περιπαθοῦς ἔρωτός του.

Ὁ Πηλεὺς ἅμα τῇ ἐμφανίσει του, ἤγειρε τοὺς δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς του, οἵτινες εἶχον τὴν λάμψιν βλέμματος παράφρονος, καὶ ἀρ' οὗ τὸν περιέβαλλε διὰ βλέμματος στεγνοῦ καὶ ἀπείρως μελαγχόλου, τοὺς ἐβύθισε πάλιν χαμαί, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν!

Ὁ Χείρων, οὐδόλως ἐκπλαγεὶς διὰ τὴν τοιαύτην συμπεριφοράν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιθυμῶν νὰ τὸν πειράξῃ ὀλίγον, τῷ εἶπε ψυχραίμως καὶ μὲ ὕφος κάπως σοβαρόν.

— Τοὺς φίλους των οἱ ἄνθρωποι δὲν ὑποδέχονται διὰ τοιούτου σκυθρωποῦ τρόπου, Πηλεύ: Ἡ τοιαύτη συμπεριφορά σου, μὲ κάμνει νὰ ἀμφιβάλλω περὶ τῆς πρὸς ἐμὲ ἐκτιμήσεώς σου

Ὁ Πηλεὺς ἀνεστέναξε, καὶ ὡσεὶ ἀνανήψας ἐκ τοῦ ληθάργου ἀπεκρίθη μετὰ φωνῆς ἀσθενεστάτης.

— Ἔχεις δίκαιον πολύ, ἀγαπητέ μου Χείρων· πλήν, ἀφοῦ γνωρίζεις ὑπὸ ποίας δυσμενεῖς συνθήκας διατελῶ, δὲν πρέπει νὰ μὲ παρεξηγήσῃς καθολοκληρίαν. Ὁ ἔρως καθιστᾷ πολλάκις τὸν ἄνθρωπον μισάνθρωπον, μελαγχολικόν, καὶ ἰδιότροπον.....

Εἶνε τώρα, ὡς γνωρίζεις, τόσος χρόνος ποῦ πάσχω διαπύρως διὰ τὴν Θέτιδα, τὸ στῆθός μου στένει δι' αὐτήν· ἀλλ' ἐκείνη οὐδ' ἑνὸς βλέμματος μ' ἀξιοῖ! Ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν εἶνε δι' ἐμὲ ἀντίπαλοι κρατεροί, ἀκατα-γωνιστοι. Τρελλαίνονται ἀμφότεροι δι' αὐτήν, καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ δελεασθῇ Ἐκείνη ἀπὸ τὰ θυμάματα καὶ τὰς παχυλὰς κολακείας των!

Ὦ! εἶνε θεοὶ ἐκεῖνοι, Χείρων, τὸ ἀκούεις; Εἶνε θεοί!

Ὁ Χείρων ἐμειδίασεν· ἔλαβε τὴν ρλέγουσαν χεῖρα τοῦ Πηλέως καὶ τῷ εἶπε:

— Καὶ ἂν σοῦ εἴπω, ἀγαπητέ μου φίλε, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα κάθησαι καὶ μοὶ λέγεις εἶνε ψευδῆ καὶ ὅτι εἶσαι πανευδαίμων ἀποκτῶν μετ' ὀλίγον τὴν Θέτιδά σου, τί θὰ εἴπῃς; (*) τοιοῦτος γάμος μεταξὺ Θέτιδος καὶ Ποσειδῶνος ἢ Διὸς εἶνε πλέον ἢ ἀδύνατος.

Ὁ Πηλεὺς εἰς τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ Κενταύρου ἀνεσκίρτησεν ἐκ τῆς θέσεώς του· οἱ δὲ ὀφθαλμοί του ἐξέστραψαν ἐκ χαρᾶς! Ἐνόμιζεν ὅτι τὸ μέθυ ἑνὸς ὀνείρου, μιᾶς ὀπτασίας τὸ πλάνον ἴνδαλμα τὸν ἐβαυκάλιζεν.....

Οἱ σοβαροὶ ἐκεῖνοι λόγοι τοῦ σοροῦ φίλου του διεσκόρπιζον τὰ νέφη τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἐπλημμύρουν ὡς εὐεργετικοὶ ῥύακες εὐδαιμονίας τὴν καρδίαν του. Καὶ μὲ φωνὴν τρέμουσαν, ἠρώτησεν ἔκπληκτος τὸν Χείρωνα:

— Καὶ πόθεν τὰ ἐπληροφορήθης τὰ τοιαῦτα;

— Ἐπειδὴ ἠγέρθη σφοδρὰ ἔρις μεταξὺ τοῦ Διὸς καὶ Ποσειδῶνος, τίς ἐκ τῶν δύο νὰ συζευχθῇ τὴν Θέτιδα, ἐπεμβᾶσα ἡ Θέμις, ἀπέδειξε διὰ τῶν σοφωτάτων αὐτῆς ἀποκαλύψεων ἐνώπιον πάντων τῶν Θεῶν, ὅτι ὁ παρὰ τῆς Θέτιδος μέλλων νὰ γεννηθῇ υἱὸς ἦτο πεπρωμένον νὰ καταστῇ κατὰ πολὺ ἀνώτερος τοῦ ἡρωϊκοῦ πατρός του!

Ταῦτα ἀκούσαντες ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν, καὶ ἔντρομοι ἐπὶ τῇ προφητείᾳ ταύτῃ γενόμενοι, παρητήθησαν πάσης ἀξιώσεως ἐπὶ τῆς περικαλλοῦς Θέτιδος, διότι κατ' οὐδένα τρόπον ἐνόουν νὰ ἴδωσι συνταρασσόμενον τὸν Ὄλυμπον ἐκ τοῦ παρ' αὐτῆς τεχθησομένου φοβεροῦ υἱοῦ! Διὸ ἔστρεψαν πάρυτα τὰ νῶτα πρὸς τὴν κόρην τοῦ Νηρέως καὶ ἀπεμακρύνθησαν. Ἡ ἰδιοτέλεια, ὡς παρατηρεῖς, ὑπερίσχυσε τῆς ἀγάπης.

— Ἀλήθεια; ἐρωτᾷ ὁ Πηλεύς, σκιρτῶν σύσσωμος ἀπὸ τὴν ἐκχειλίζουσαν χαράν του. Ἀλλ' ἔστω ἐπανέλαβεν ἀνασπῶν τοὺς ὤμους του. Μήπως καὶ κατόπιν τῆς τοσαύτης περιφρονήσεως τῶν Θεῶν, θὰ κατορθώσω νὰ κατισχύσω ἐπὶ τοῦ ἀμειλίκτου ἐκείνης πείσματος;

Καὶ ἐσιώπησεν ὕστερον ἀπὸ ἕνα ὑπόκωφον βαθὺν στεναγμόν!

— Αὐτὸ εἶνε ἰδικός μου λογαριασμός, διέκοψε σοβαρῶς ὁ Χείρων. Ἐγὼ θὰ σὲ συμβουλεύσω καὶ θὰ σοῦ ὑποδείξω τὸν τρόπον, δι' οὗ θὰ δυνηθῇς νὰ κατακτήσῃς τὴν σκληρὰν καρδίαν τῆς Θέτιδος.

Μειδίαμα δυσπιστίας διέστειλε τὰ χείλη τοῦ Πηλέως.

— Ἄχ! εἶνε τὸ μόνον ἀδύνατον, ἐπανέλαβε· διότι ὁσάκις τὴν συναντῶ, καὶ τρέχω νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας της, ἵνα τῇ ἐκμυστηριευθῶ τὸν ρλέγοντα ἔρωτά μου, αὐτὴ ὄχι μόνον μὲ ἀποφεύγει, ἀλλὰ καὶ διαφόρους μεταμορφώσεις λαμβάνει, ὡς ὁ Πρωτεύς, τώρα μὲν εἰς πῦρ, τώρα δὲ εἰς ὕδωρ, ἄλλοτε εἰς λέοντα, καὶ ἄλλοτε εἰς ὄφιν φοβερόν! Καὶ τοιουτοτρόπως μοὶ εἶνε ἀκατόρθωτον νὰ τὴν πλησιάσω.

— Ἀκριβῶς ἡ ὀδηγία μου εἰς τοῦτο περιστρέφεται, ἐπανέλαβε σοβαρώτερον ὁ Κένταυρος. Καὶ ἰδοὺ αὕτη.

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν διερχόμενος τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης παρετήρησα καθημένην ἐπὶ τῆς παραλίας τὴν Θέτιδα μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν της, συμπαίζουσαν καὶ συνευωχουμένην μετ' αὐτῶν. Ἡ τοιαύτη καταλληλοτάτη περίστασις δὲν πρέπει, ἐσκέφθην, νὰ διαφύγῃ ἀχρησιμοποιήτως, καὶ ἔσπευσα εἰς συνάντησίν σου. Σπεῦσον λοιπὸν αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς συνάντησίν της, ἀλλὰ πρόσεξον ὅμως μὴ σὲ ἀντιληφθῇ· καὶ ἀφ' οὗ κατορθώσῃς καὶ τὴν συλλάβῃς κράτησον αὐτὴν τόσον ἰσχυρῶς, ἄχρις οὗ λάβῃ τὴν οἰκείαν της μορφήν. Θὰ ἴδῃς λοιπὸν τότε, ὅτι ὄχι μόνον δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ μεταμορφωθῇ, ἀλλὰ καὶ θὰ σὲ ἀγαπήσῃ.

Ὁ Πηλεύς, καίτοι γνωρίζων τὴν μαντικὴν τέχνην τοῦ φίλου του, ἐντοσούτῳ ἐδυσπίστει εἰς τοὺς λόγους του ἐκλαμβάνων τούτους μᾶλλον πρὸς παρηγορίαν γενομένους. Ἀλλ' εἰς τὰς ἐπανειλημμένας πλέον παροτρύνσεις τοῦ Χείρωνος, ἐπείσθη, ἠγέρθη ἐκ τῆς θέσεώς του, καὶ ἀφ' οὗ ἐσφίξε τὴν χεῖρα τοῦ προσφιλοῦς του Χείρωνος συγκεκινημένος καὶ εὐγνωμονῶν αὐτόν, ἀπῆλθεν εὐτυχής, ἀποκομίζων τὴν πεποίθησιν ὅτι θ' ἀγαπηθῇ ἐπὶ τέλους, πετῶν ἐκ τῆς χαρᾶς, ῥρενίτιδος ἀληθοῦς, ἣν πώποτε ἄλλοτε δὲν ἠσθάνθη....

Δ

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ ἥλιος χρυσοπόρφυρος ἐν ὅλῃ του τῇ νωχελείᾳ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ ἀνατέλλων ἐχρωμάτιζε πλουσίως τὰ πέριξ.

Αἱ Ναϊάδες νύμφαι εἶχον ἐξέλθει τῶν ὑδάτων ἐν ὅλῃ τῇ θαμβούσῃ λάμψει, ἵνα θυμάσωσι ἐπ' ὀλίγον τὴν ἀγνὴν καλλονὴν τῆς ἀνθούσης φύσεως, καὶ ὀσφρανθῶσι τὸ γλυκὺ ἄρωμα τῶν ἀγροτικῶν ἀνθέων.

Ὅλως ἀνύποπτός ἡ Θέτις καὶ χαρίεσσα, παρεκάθητο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς μετὰ τῶν τεσσαράκοντα καὶ ἐννέα ἄλλων ἀδελφῶν της, μειδιῶσαι εὐφροσύνως πρὸ τοῦ ῥοδιζομένου οὐρανοῦ τῆς ἀνοίξεως, καὶ συνοδεύουσαι τὸ προσπαίζον μὲ τὴν ἀμμοδιὰν κῦμα, διὰ τῶν γοργῶν πκιάνων των.

Πρασινοειδὴς χιτὼν ἐκάλυπτε τὰ αἰθέρια αὐτῶν σώματα, τὴν δὲ καλλίκομον κεφαλήν των, ἔστεφε ἐπιχαρίτως ἐκ θαλεροῦ κισσοῦ στέφανος, εἰς ἀνάμνησιν τῶν Διονυσιακῶν μυστηρίων, τὰ ὁποῖα αὐταὶ πρῶται ἀπεκάλυψαν εἰς τὸν κόσμον.

Παρετήρουν κατεγοητευμέναι τὴν χρησίζουσαν θάλασσαν, καὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρη κυανίζοντα, συγχεόμενα μὲ τὸ κυανοῦν στερέωμα. Μυρόεσσα καὶ δροσοβόλος ἡ αὔρα τῆς θαλάσσης πνέουσα ἀνεμίγνυε τὴν ὀσμὴν τῶν θαλασσινῶν βρύων μετὰ τῶν λεπτῶν ἀρωμάτων τοῦ θύμου καὶ λυγοῦ, ἀνθέων τοῦ βουνοῦ. Ἔνθους ἡ ὑπέροφρυς Θέτις περιέφερε πανταχόθεν τὸ βλέμμα της, ἀκτινοβολοῦσα ἐξ ἀγαλλιάσεως, ἥτις ἐζωγραφεῖτο ἐκδηλουμένη ἐν ὑπερεκχειλισμῷ καταφανεῖ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, τοὺς ὑπενθυμίζοντας τὸ χρῶμα οὐρανοῦ ὡραίας ἐαρινῆς πρωΐας, καὶ ἐθαύμαζε τὴν παντοδυναμίαν καὶ σοφὴν δημιουργίαν τοῦ πολυμνήστου Διός!

Ε

Ὁ Πηλεὺς ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ ἀπαρατήρητος, καὶ νὰ κρυβῇ ὄπισθεν ἑνὸς μεγάλου παράτυχόντος λίθου, οὗ πολὺ ἀπέχοντος τῶν νυμφῶν. Ἵσταται ἐκεῖ ἀγωνιῶν, τρέμων ὡς φύλλον καλάμου, ἐν μέσῳ ἀρρήτων βασάνων τῆς σφοδροκτυπούσης καρδίας του, θελγόμενος καὶ θαμβούμενος πρὸ τοῦ ἀρθίτου κάλλους τῆς Θέτιδος, πρὸ τῆς ἀπροσπελάστου πάσῃ ἀνθρωπίνῃ μουσικῇ ἁρμονίας τῶν θελξιθύμων ἀσμάτων τῶν Ναϊάδων, ἅτινα ἡ τεθλιμμένη Ἠχὼ διὰ φωνῆς τρεμούσης, ἐπανελάμβανε κεκρυμμένη ἐκεῖ πλησίον ἐντὸς σπηλαίου.

Παρέρχεται χρόνος πολύς, καὶ ὁ Πηλεὺς δὲν δύναται ἐπὶ πλέον νὰ ἀντίσχῃ, καὶ νὰ παρίσταται ἀδρανὴς θεατής. Κῦμα μέθης αἰσθάνεται νὰ πλημμυρῇ τὰ στήθη του! Ἡ ἀσπαίρουσα καρδία του πάλλει ταχύτατα, ὡσεὶ θέλουσα ν' ἀποσπασθῇ τῶν σπλάγχνων του, αἱ κνῆμαί του κάμπτονται, τὸ δὲ ἔδαφος ἐξαφανίζεται ὑπὸ τοὺς πόδας του..... Ἤδη ἡ μανία του καθίσταται δίψα Ταντάλου! Ὁρμὴ ἀκατάσχετος ἐπ' αὐτῆς, περιβάλλει διὰ μιᾶς διὰ τῶν στιβαρῶν βραχιόνων του καὶ κρατεῖ ἤδη αὐτὴν ὡς σιδηρᾶ παγὶς ἐντείνων ὅλην τὴν δύναμίν τῶν χαλυβδίνων μυώνων του ὅπως μὴ τοῦ ἐκφύγῃ!

Ἡ φωνή του τρέμει, θέλει νὰ τῇ ὁμιλήσῃ, νὰ τῇ ζητήσῃ μυριάκις συγγνώμην διὰ τὴν ἀπρεπῆ ὅσον καὶ ἀγενῆ αὐτοῦ πρᾶξιν, καὶ νὰ τῇ ἐξηγήθῃ, ὅτι μόνον ὁ περιπαθέστατος ἔρως του τὸν ἐξώθησεν εἰς τὸ ἀπονενοημένον ἐκεῖνο διάβημα, πλὴν ἀδυνατεῖ· ἡ γλῶσσά του δεσμεύεται, τὰ χείλη του μένουν ψυχρὰ καὶ ἄφωνα!

Αἱ λοιπαὶ νύμφαι κατατρομάξασαι πρὸ τοῦ τοιούτου πρωτοφανοῦς καὶ ἀπροσόπτου συμβάντος, διεσκορπίσθησαν ἅμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ Πηλέως ἔντρομοι, ὡς μῦς εἰς τὴν παρουσίαν γαλῆς, καὶ ἐβυθίσθησαν εἰς τῶν γλαυκῶν κυμάτων τοὺς ἀφρούς.

Ἡ Θέτις μανιώδης, σχεδὸν ἀλλόφρων τὸν ἀπωθεῖ δι' ὅλων τῶν δυνάμεών της, φλόγας πυρὸς ἐκπέμπουσιν οἱ ὀφθαλμοί της καὶ ὑπόκωφος μηκυθμὸς ὀργῆς ἐκφεύγει τοῦ στόματός της, ἐν ᾧ λυγμὸς ἀνακινεῖ ἐκ βαθυτάτων τὸ ἄσπιλον στῆθός της!

Πλὴν μετ' ἐκπλήξεως παρατηρεῖ, ὅτι ἡ ἀσρυκτικὴ ἐκείνη περίπτυξις τῇ παρεῖχε ἡδονὴν ἡδυτάτην, ἀλλόκοτον δὲ ῥίγος μέθης νὰ διαθέῃ ὅλον τὸ παρθενικὸν σῶμά της, ἐν ᾧ γλυκεῖα, ὑπόθερμος ῥιγκίασις ἔρθανε μέχρι τῆς καρδιας της, δονοῦσα καὶ τὰς λεπτοτάτας αὐτῆς ἶνας.....

Τὰ βλέφαρά της βεβαρυμένα ἐκάλυψαν τοὺς ὀφθαλμούς της, αἱ δὲ χεῖρές της ἄτονοι σχεδὸν κατέπεσαν ἐπὶ τῶν ὤμων του!

Μετ' ὀλίγον ἔκλινε μεθύουσα ὅλη ἐξ ἔρωτος τὴν καλλιπλόκαμον κεφαλήν της δειλὰ δειλὰ ἐπὶ τοῦ ὤμου του, ὡς ἄνθος μεθυόμενον ὑπὸ τῶν θαλπερῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ψιθυρίζουσα εἰς τὸ οὖς του διὰ φωνῆς ἠλλοιωμένης, σχεδὸν ἐκπνεούσης, τὰς θείας ἐκείνας λέξεις:

— Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ Πηλεῦ, εἶμαι ἰδική Σου!

Εἶπε, καὶ ἔφραξε περιπαθῶς τὸ ῥλογῶδες στόμα του μὲ τὰ τρέμοντα χείλη της. . . . . .

. . . . . .

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐτελοῦντο μετ' ἐκτάκτου μεγαλοπρεπείας οἱ γάμοι τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος εἰς τὰς ἀχανεῖς αἰθούσας τοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Πηλίου ἀνοιγομένου παμμεγίστου σπηλαίου τοῦ *δικαιοτάτου* Χείρωνος, παρόντων πάντων τῶν θεῶν καὶ θεαινῶν πλὴν τῆς Ἔριδος ἥτις, χολωθεῖσα διὰ τὴν περιφρόνησιν, ἔρριψεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν προσκεκλημένων τὸ χρύσοῦν ἐκεῖνο μῆλον, ὅπερ ἔφερε τὴν ἐπιγραφὴν «*τῇ καλλίστῃ*» καὶ ὅπερ μετέπειτα ἐγένετο, ὡς γνωστόν, ἡ ἀφορμὴ τοῦ ἐνδοξοτάτου διὰ τοὺς Ἕλληνας Τρωϊκοῦ πολέμου.

(1899) **Τάκης Ν. Κονόρθος**

ΣΤΟΝ ΑΡΓΑΛΕΙΟ

Ἡ κόρη ὑφαίνει τὸ πανὶ
'ς τὸν ἀργαλειὸ σκυμμένη.
Ποιὸς ξέρει τί θὲ νὰ γενῇ
τ' ἀχνὸ πανὶ ποῦ ὑφαίνει!

Καὶ λέγει μὲ τρελλὸ σκοπό:
«Τ' ὤμορφο παλληκάρι
»ποῦ τόσους χρόνους ἀγαπῶ,
»θὲ νἄρθῃ νὰ μὲ πάρῃ.

»Γι' αὐτὸν ὑφαίνω τὸ πανί,
»τὸν ἀργαλειό μου σταίνω,
»καὶ προῖκά μου θὲ νὰ γενῇ
»τ' ἀχνὸ πανὶ ποῦ ὑφαίνω.»

Ὅμως μιὰν ἄλλην ἀγαπᾷ
τ' ὤμορφο παλληκάρι
καὶ μὲ κουμπάρο καὶ παπᾶ
ταχειὰ θὲ νὰ τὴν πάρῃ.

Καὶ δὲν τὸ ξέρ' ἡ ὀρφανὴ
'στὸν ἀργαλειὸ σκυμμένη
πῶς σάβανό της θὰ γενῇ
τ' ἀχνὸ πανὶ ποῦ ὑφαίνει.

Ἰωάννης Πολέμης

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

(Σ. Σ. Α. Ι. Κατόπιν πολλῶν παρακλήσεων ἡμετέρων ἀναγνωστῶν κατωρθώσαμεν τὴν ἀπόκτησιν καὶ τοῦ ἀποσπάσματος τούτου ἐκ τῆς περιαλήτου διαλέξεως τοῦ κ. Χ. Ἠλιοπούλου, ὅπερ ἀσμένως δημοσιεύομεν).

Ἀλλ' ἡ ἀναδρομὴ πρὸς τὴν ἀρχαίαν θαυματογονίαν δὲν ἀνήκει εὐχερῶς εἰς τὴν ἡμετέραν αὐτοβουλίαν. Ὁ ὄγκος παρασύρει τοὺς πενιχροὺς ὑπολογισμούς, καὶ ἡ πιθανότης καταλήγει ἀσφαλῶς εἰς πλάνην, ἡ βεβαιότης εἰς οὐτοπίαν.

Ἡ πρωτοτυπία πάσης ὑψηλῆς θεωρίας, παντὸς μεταφυσικοῦ ἠθικοῦ καὶ ἰδεατοῦ, ἡ πολυειδὴς ἀνάπτυξις τῆς φιλοσοφικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς οὐσίας ἐν ἐντελεῖ αὐτοσυνειδήσει, ἡ ἀετώδης πτῆσις πρὸς τὸ ἰδανικὸν ἐν δεδομένῃ πραγματικότητι, εἰσὶν ἡ ἀπόλυτος μοναρχία, ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, τῇ ποιήσει καὶ τῇ τέχνῃ βασιλεύσασα.

Ὁ ἔμμετρος καὶ πεζὸς παντὸς κλάδου λόγος ἐν τῇ δράσει τοῦ πνεύματος, καὶ ἡ ἐξιδανίκευσις ἐν τῇ ὕλῃ, θαυμασίως τὴν ψυχικὴν ἐξωτερικεύουσιν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν τοῦ νοὸς ἐλευθερίαν ἐν αἰσθηταῖς παραστάσεσιν. Ἡ συνείδησις ἐν σχέσει πρὸς τὴν γνώμην, καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐν γνώσει πρὸς τὴν σχέσιν, συστηματοποιοῦσι τὴν διδασκαλίαν τῆς ἰδέας, καὶ δημιουργοῦσι γένη ἀθανάτων ὄντων, δι' ἠθικῆς συνδεομένων ἐνεργείας, οὕτως ὥστε ἡ ἁρμονία ἑνὸς πνευματικοῦ βίου νὰ ἐνισχύῃ τὸν Φαίδωνα ὀνειροπολοῦντα, νὰ καθηδύνῃ τὴν Ἀντιγόνην θριαμβεύουσαν ἐν τῷ ἐμψύχῳ νόμῳ, νὰ ἐξωραΐζῃ τὸν Ἑρμῆν ἐν τῇ αἴγλῃ τοῦ αἰθερίου ῥεμβασμοῦ.

Λυρικὴ περιπάθεια ἐμπνέει τὸν φιλόσοφον, τὸν ποιητήν, τὸν καλλιτέχνην.

Ὁ πρῶτος ἀνακαλύπτει τοὺς θεούς, ὁ δεύτερος τοὺς προσκαλεῖ εἰς τὴν γῆν, ἔνθα ὁ τρίτος τοὺς ὁδηγεῖ πρὸ τῶν θνητῶν.

Ἔρως ἀνίκατος ὑπὲρ τὴν κοινὴν ἵπταται ζωήν, τὰς γλυκυτάτας κομίζων μεθ' ἑαυτοῦ εὐνοίας καὶ τὴν αἰθεροπορεῦσαν δόξαν μετὰ τῶν ποθεινῶν αὐτῆς στεφάνων, ὅπως διαλύσῃ τὰς νεφέλας φύσεως σκιερᾶς καὶ δυσέλπιδος.

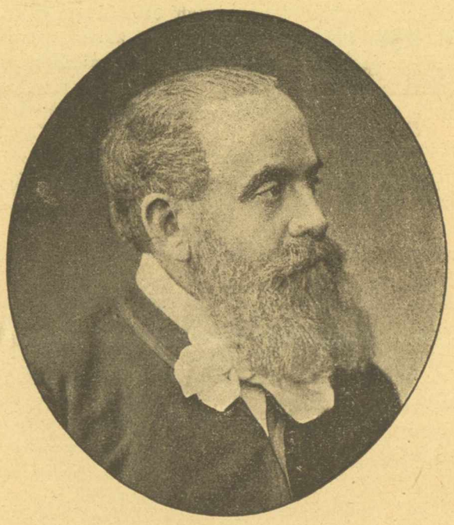

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΜΑΡΑΣΛΗΣ

Ὁ ἐν Ὀδησσῷ ζάπλουτος ὁμογενής, τέως Δήμαρχος Ὀδησσοῦ καὶ Μαικήνας τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων.

Αἴ! Σεῖς κερδαλεόφρονες, οἱ θάπτοντες τὸ χρῆμα,
Τοῦ Μαρασλῆ προσβλέψατε τὸ θαρραλέον βῆμα
Κι' ἐκ τῶν ἀκτίνων τῶν θερμῶν τῆς σεβαστῆς μορφῆς του
Ἀντλήσατε διδάγματα τῆς θείας ἀρετῆς του.

Κωνσταντῖνος Λυκόρτας

Εὐγενεῖς τῶν αἰσθημάτων παρορμήσεις τείνουσιν εἰς τὸ νὰ συνδέσωσι τὸ ἀπόλυτον μετὰ τοῦ αἰωνίου, ἐν συμμέτρῳ ἀναλογίᾳ, καὶ ἡ συνεργασία διὰ τὴν κατανόησιν τελειότητος ἀφθάρτου, διὰ χρυσοῦ εἶχε συνεδέσῃ κρίκου τὴν γραῖδα, τὴν λύραν καὶ τὴν σμίλην.

Πλάτων, Σοφοκλῆς καὶ Πραξιτέλης ἐν ἀδιοράτοις μορίοις εἰς πάντα ἐνυπῆρχον Ἕλληνα.

Ἡ πλαστικὴ τοῦ ἀντικειμενικοῦ κόσμου διαμόρφωσις μετεβιβάζετο διὰ τῆς ἀντιλήψεως ὡς πραγματικὴ τῶν ὄντων μορφή, καὶ τὰ τέλεια ἀρχέτυπα, τὰ παραδοθέντα τῷ πνευματικῷ ταμιείῳ ὑπὸ τῆς φαντασίας, τὴν ἰδέαν προσελάμβανον τοῦ περιβάλλοντος ἁρμονικὴν ἐν τῇ ἐγρηγορούσῃ διανοίᾳ.

Ἐν τῷ Πλάτωνι ὁ συνδυασμὸς τῶν ἰδεῶν κατὰ τὰς ἀληθεῖς τῶν ἀντικειμένων σχέσεις, ἰδιοποιεῖται μόνιμόν τινα καὶ σταθερὸν χαρακτῆρα ἠθικοῦ τύπου· ἐν τῷ Σοροκλεῖ διευκρινίζεται τὸ κάλλος, ὅπερ ἀποσπᾷ τὴν αἴσθησιν ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν φύσεως μονοτόνου, καὶ παρασκευάζει τὴν ζωὴν τοῦ πνεύματος, ἵνα ἐν αὐτῇ ἐκεῖνο κυριαρχήσῃ. Ἐν δὲ τῷ Πραξιτέλει ἡ ἐλευθέρα βούλησις δὲν προσδιορίζει τὸν αἰώνιον καὶ ἀναλλοίωτον τῆς ὑπεροχῆς νόμον, ἐν ᾧ ἀγωνίζεται ἡ φαντασία ν' ἀναδειχθῇ, ἀλλὰ καταρρίπτει καὶ τὸ ἔσχατον τοῦ νοητοῦ κόσμου ὅριον, καὶ διὰ τῆς παραστατικότητος προσελκύει τὸ ἐπιζητούμενον ἄγνωστον.

Ἀνεξάντλητος πηγὴ παθῶν καὶ ἀληθειῶν πρυτανεύει ἐν τῇ ζωῇ ἐκείνῃ, ὡς ἑστία καλλιτεχνικοῦ συνόλου, ὡς μήτηρ γόνιμος μεγαλουργίας καὶ ἀρετῆς, ὡς παράγων ἀθανάτου ἐνθουσιασμοῦ.

ΣΤΗ ΛΑΤΡΕΥΤΗ ΜΟΥ

(Ὀπίσω ἀπὸ μία φωτογραφία μου)

—

Θὰ ἰδῆς μι' αὐγὴ τὴν ὄψι μου
Ν' ἀλλάξῃ μὲ τὰ χρόνια,
Θὰ ἰδῆς τὴ μαύρη κόμη μου
Ἀσπράδα νὰ σκορπᾷ
Μὰ μέσα στὰ χαλάσματα
Στῆς χειμωνιᾶς τὰ χιόνια
Πλειὸ ζωντανὸ τὸ στῆθός μου
Γιὰ σένα θὰ χτυπᾷ.

—

Ὅ,τι ἐγὼ τώρα ἐλόχαρος
Δίνω σεμνὰ σὲ σένα
Δὲν εἶν' δικό μου, κόρη μου,
Καὶ πρέπει νὰ σᾶς σᾷ.
Κι' ὅ,τι μι' αὐγὴ σοῦ πρόσφερα
Μὲ στήθη φλογισμένα.
Εἶναι δικό μου, ἀγάπη μου,
Καὶ πάντοτε θὰ ζῇ.

24]1 1901.

Ἀνδρέας Μόρρης

Ο ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΩ ΑΛΚΟΟΛΙΚΩ ΦΡΕΝΟΠΑΘΕΙ

Γον

Θὰ ἐξετάσωμεν σήμερον τὸν *ὀξὺν ἀλκοολικὸν* ἤτοι τὸν *μέθυσον* ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πολιτείαν. Καὶ αὗται λοιπὸν εἰσὶ χειρισταὶ ὁ μέθυσος εἶναι ὁ ἀθλιέστερος πολίτης πάσης πολιτείας καὶ τὸ ἐλεεινότερον μέλος πάσης κοινωνίας· διὰ τῆς ὀκνηρίας αὐτοῦ ἐπιφέρει τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν πενίαν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του. Εἰς ἄλλα κράτη, ὅπου ἐπὶ παντὸς ζητήματος ὑπάρχουσι στατιστικαὶ ἐπίσημοι καὶ ἀκριβεῖς, εἶνε γνωστὸν ὅτι μεγαλείτερον ἄχθος τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας ἀποτελοῦσιν οἱ ἀλκοολικοί. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ παραδείγματι *ἡ Δημοσία Ἀντίληψις* «Assistance Publique» ἔδωκε βοηθήματα ἐν ἔτει 1887 εἰς 831,353 ἐνδεεῖς, κατὰ στατιστικὴν γενομένην τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1888, δαπανήσασα 8,176,768 λίτρας, ἤτοι πλέον τῶν 204 ἑκατομμυρίων φράγκων, ἢ ὡς ἔχει παρ' ἡμῖν τὸ νόμισμα 350 ἑκατομμύρια δραχμάς! Λοιπόν, ἕως 0675 τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν ἐνδεῶν τούτων ἦσαν μέθυσοι, ἡ δὲ πεῖα των, ἄμεσον προϊὸν τοῦ ὀλεθρίου αὐτῶν πάθους τῆς μέθης. Ἐν Βελγίῳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἀναλογία εἶνε ἡ αὐτή. Ἐν Γερμανίᾳ ἀνέρχεται εἰς 90 ἐπὶ τοῖς ἑκατό, παρὰ τὰ δεδομένα στατιστικῶν τινων, αἵτινες λόγῳ διοικητικῶν καὶ ἄλλων λόγων ἐσωτερικῆς ὀργανώσεως τοῦ Κράτους τούτου φαίνονται εὐνοϊκώτεροι, ἀλλὰ τοῦτο μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον. Ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Ἐλβετίᾳ, ἡ ἀναλογία τῶν μεθύσων, ἐπὶ τῶν ἐνδεῶν, εἶνε μεγίστη ὡσαύτως καὶ διδακτικωτάτη. Καὶ παρ' ἡμῖν δέ, ὅπου οὐδὲ ἴχνος στατιστικῆς ἐπὶ τῶν τοιούτων ζητημάτων ὑφίσταται καὶ ὅπου ὑπηρεσία Δημοσίας Ἀντιλήψεως, ὡς ἀλλαχοῦ, δὲν ὑπάρχει εἶναι παγκοίνως οὐχ ἧττον γνωστόν, ὅτι αἱ ἐνδεέστεραι οἰκογένειαι εἶνε ἐκεῖναι ὧν ὁ οἰκογενειάρχης θύει τῷ Βάκχῳ. Οὐδεὶς ἐνδεὴς ἠδυνήθη ν' ἀνακύψῃ ἀπὸ τῆς ἐνδείας αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον τὸ γλίσχρον εἰσόδημά του ἐδαπάνα εἰς τὴν ἀπαισίαν *ταβέρναν*· ἀλλὰ τὸ ζοφερώτερον μέρος τῆς εἰκόνος δὲν εἶνε ἡ ἔνδεια αὐτὴ καθ' ἑαυτήν· εἰσχωρήσατε, ἂν δύνασθε εἰς τὸν οἶκον ἑνὸς μεθύσου, καὶ θὰ ἴδητε ἐξελισσόμενα δράματα, ἅτινα φρίσσεται καὶ μόνον ἀναλογιζόμενος. Ἴδετε τὸν μεθυσθέντα ἐργάτην εἰσερχόμενον εἰς τὴν κατοικίαν του ἐν μεταμεσουνυκτίῳ ὥρᾳ· παραπαίων καὶ παραληρῶν, θορυβῶν καὶ ἐγκαλῶν, ὑβρίζων *καπηλικῶς* Θεῖα καὶ ἀνθρώπινα, ἐκστομίζων τὰς βαιαυσοτέρας φράσεις, ὅτας ἡ κοινωνικὴ ἀτμόσφαιρα ἐν ᾗ διαβιοῖ τῷ ἐδίδαξε, ἰδοὺ αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ τῶν τέκνων καὶ τῆς συζύγου του, προπηλακίζει ἐκείνην, δέρει αὐτὰ δι' ἀσημάντους αἰτίας, ἀφοῦ τὰ ἐξήγειρε τοῦ ὕπνου των διὰ τῶν ἀγρίων φωνῶν του καὶ διὰ λακτισμάτων· περίτρομα φεύγουσιν ἐκεῖνα τὴν ἀλόγιστον μῆνιν τοῦ πατρός των. Περιδεὴς ἐκείνη τὸν ἀτενίζει, ἀφ' οὗ ἐπὶ τοσαύτας ὥρας ματαίως τὸν ἀνέμεινε, ἀφ' ἑσπέρας μὲν ἵνα συνδειπνήσῃ, βραδύτερον δὲ ἵνα συγκατακλιθῇ. Εἰς τὰς θωπείας της ὅπως τὸν κατευνάσῃ καὶ τὸν καταπραΰνῃ ἐκεῖνος ἀπαντᾷ διὰ ῥαπίσματος ἰσχυροῦ ἢ ἀνηλεοῦς γρονθοκοπήματος, ἐμεῖ εἰς τὸ δάπεδον, γυμνοῦται πρὸ τῶν παιδίων ἢ τῶν αἰδημόνων κορασίδων, θραύει ἐν τῇ ὀργῇ του τὰ πενιχρὰ ἔπιπλα τῆς οἰκίας του. Ἄδει ἢ γογγύζει καὶ τέλος ὁ ἀπαίσιος οὗτος σατράπης *σωριάζεται* ἐπὶ τοῦ πρώτου τυχόντος ἀνακλίντρου ἢ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους καὶ ῥέγχει ἠχηρῶς. Ὅταν ἐξυπνήσῃ εἶναι βαρύθυμος, ἡ ὄρεξις τῷ ἐλλείπει παντελῶς, τὰ ἐνδύματά του εἶνε πλήνη πηλοῦ καὶ κονιορτοῦ κηλιδωμένα καὶ ἐσχισμένα, τὸ βαλάντιον κενόν. Ὁ κάπηλος ἐφρόντισε νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ καὶ τὸν τελευταῖον ὀβολόν· οὐχ' ἧττον τὰ τέκνα του ῥιγοῦσι· τί ποὸς αὐτόν, ἂς μὴν ἐγεννῶντο! πεινῶσιν· ὁ ξηρὸς ἄρτος τοῖς εἶνε πολυτέλεια· ἡ δὲ σύζυγός του; ὦ! αὐτὴ εἶνε μάρτυς· παρίσταται εἰς τὴν ἐξουθένισίν της καὶ τὴν δυστυχίαν της· τί θὰ γείνωσιν αἱ κόραι της; ποῖος θὰ φροντίσῃ δι' αὐτάς ὅταν ἐνηλικιωθῶσι; τὰ δὲ ἄρρενα τί παράδειγμα θὰ λάβωσι; ἡ ὁδὸς τοῦ καθήκοντος, τῆς χρηστοηθείας, τῆς τιμιότητος, τῆς φιλεργείας, τῆς προόδου τοῖς εἶνε ἀποκεκλεισμένη· παρὰ πάντα λόγον, παρὰ πᾶσαν καλὴν συμβουλήν, ἣν ἐκείνη δύναται νὰ τοῖς δώσῃ, τὸ παράδειγμα τοῦ ὀκνηροῦ καὶ μεθύσου καὶ ὑβριστοῦ πατρὸς θὰ ὑπερισχύσῃ παντὸς ἄλλου ἐν τῇ διαπλάσει τῶν ἁπαλῶν των ψυχῶν· κάμνει τις εὐκολώτερον ὅ,τι βλέπει γινόμενον παρ' ἄλλου, παρὰ ὅ,τι ἀκούει. Ὅτι δὲ τὰ τέκνα τῶν μεθύσων δὲν εἰσὶ πρότυπα ἠθικῆς καὶ τιμιότητος, ἐπίκουρος ἔστω καὶ πάλιν ἡμῖν ἡ στατιστική, ἥτις μᾶς διδάσκει ὅτι ἐν Ἐλβετίᾳ, ἡ ἀναλογία τῶν παίδων τῶν κατοικουμένων ἐντὸς τῶν εἰδικῶν *Οἴκων διορθώσεως* (Maison de correction) δι' ἀνηλίκους, καὶ καταγομένων ἐκ γονέων ἀλκοολικῶν, εἶναι 45 ἕως 50 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν· ἐν τῷ *Οἴκῳ πειθαρχίας* (Maison de discipline) τοῦ Σικάγου, γενομένης ἐρεύνης ἐν ἔτει 1877, εὑρέθη ὅτι, ἐπὶ 284 ἐγκαταλελειμμένων παιδίων, 205 εἶχον πατέρας μεθύσους, 147 δὲ πατέρα καὶ μητέρα μεθύσους· ἐπὶ 615 δὲ παιδίων κάτω τῶν 10 ἐτῶν ἐξετασθέντων κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, εἰς τὰ *Καταφύγια* (Refuges) τοῦ Κράτους ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, 329 εἶχον πατέρα καὶ 115 μητέρα ἀλκοολικούς, εἰς ἁπάσας δὲ τὰς χώρας ὅπου ἐγένοντο ἔρευναι παραπλήσιαι, τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν τὰ αὐτά.

Ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα τῶν ἀνωτέρω ἐξελιχθεισῶν ἐν συντόμῳ γραφῇ σκηνῶν, προκύπτουσι δύο Κοινωνικὰ ἄτοπα, τὸ διαζύγιον καὶ ἡ αὐτοκτονία· 25 ο]ο τὰ διαζύγια, ὀφείλονται εἰς τὴν μέθην καὶ 40 ο]ο αἱ αὐτοκτονίαι. Κατὰ τὸ ἐπίσημον ὑπόμνημα τοῦ ὑπουργοῦ Everelt, ἡ κατανάλωσις τοῦ οἰνοπνεύματος ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἐν μιᾷ δεκαετίᾳ 1860—1870, ἐστοίχισεν εἰς τὸ κράτος τρία δισεκατομμύρια δολλάρια ἤτοι 15 δισεκατομμύρια φράγκα ἢ 25 δισεκατομμύρια δραχμὰς εἰς δαπάνας ἀμέσους, καὶ 600 ἑκατομμύρια φράγκα ἤτοι ἄνω τοῦ δισεκατομμυρίου εἰς ἐμμέσους δαπάνας· προὐκάλεσε πλέον τῶν δέκα χιλιάδων αὐτοκτονιῶν· προέπεμψεν εἰς τὸν Ἅδην διὰ διαφόρων νοσημάτων 300 χιλιάδας ψυχῶν, ἔκαμε 200 χιλιάδας χήρας, καὶ 1,000,000 ὀρφανῶν! ἀφῆκε δὲ 100 χιλιάδας παιδία εἰς βάρος τοῦ Κράτους· 150 χιλιάδες ἄτομα εἰσῆλθον εἰς τὰς φυλακὰς καὶ τὰ Φρενοκομεῖα ἐξ αἰτίας του! Σημειωτέον ὅτι, αἱ στατιστικαὶ παρέχουσιν ἡμῖν ἀμυδρὰν εἰκόνα τῆς πραγματικῆς καταστάσεως· τὰ πλεῖστα τῶν περιστατικῶν διαφεύγουσι τὰς στατιστικὰς αἵτινες ἀσχολοῦνται μόνον διὰ τὰ τετελεσμένα γεγονότα. Πόσαι πτωχεῖαι εἶναι ἐγκατεσπαρμέναι ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ἐξ αἰτίας τῶν οἰνοπνευματωδῶν καὶ ἥτις διαφεύγει τὰς στατιστικάς!

Τίς δὲ θὰ δυνηθῇ νὰ κάμῃ ποτὲ τὴν στατιστικὴν τῶν δακρύων ὅσα χύνονται ἐξ αἰτίας αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀθώων γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων; τίς θὰ μετρήσῃ τὸν βαθμὸν τῆς χαλαρώσεως τῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν, καὶ τῶν ἐκ ταύτης ἀθλιεστάτων συνεπειῶν διά τε τὴν πολιτείαν καὶ τὴν κοινωνίαν; Καὶ πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ καταμετρηθῶσι καὶ νὰ ἀποκρυσταλλωθῶσιν εἰς στατιστικὰς τὰ μυσαρὰ καὶ βδελυρὰ οἰκογενειακὰ δράματα ὅσα λαμβάνουσι χώραν μεταξὺ τῶν τεσσάρων γυμνῶν τοίχων τῶν οἴκων τῶν μεθύσων;

Σ. Γ. Βλαβιανὸς ἰατρός.
Εἰδικὸς τῶν Νευρικῶν καὶ Φρενικῶν.

—

Cátulle Mendès

ΒΑΠΤΙΣΤΙΝΗ

—

I

Ὁ φύλαξ ἄγγελος τῆς Βαπτιστίνης μὲ τὰς λευκὰς πτέρυγάς του ἦτο ἀκουμβισμένος ἐπὶ τῆς μικρᾶς παρθενικῆς της κλίνης.

— Βαπτιστίνη! Βαπτιστίνη!

— Ποῖος εἶνε; Ποῖος μοῦ φωνάζει;

— Ἐγώ, ὁ φύλαξ ἄγγελός σου.

— Μὲ ἐτρόμαξες, ἐπειδὴ ξυπνήσασα ἀποτόμως ἐνόμισα, ὅτι εἰσῆλθε κάποιος κλέπτης διὰ νὰ μοῦ κλέψῃ τὸν χρυσοῦν σταυρόν, τὸν ὁποῖον ὁ πάππος μοῦ ἐχάρισε τὴν πρώτην τοῦ ἔτους. Τί θέλεις, καλέ μου ἄγγελε;

— Βαπτιστίνη, δὲν εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ σέ. Δὲν ἐκοιμᾶσο, ἀλλ' ἐσυλλογίζεσο τὸν νέον ἐκεῖνον, ποῦ συνήντησες προχθὲς ὑπὸ τὰς φιλύρας κατὰ τὴν ὥραν τοῦ περιπάτου. Δὲν εἶνε πρέπον, ἀφ' οὗ ἀριέρωσες εἰς ἐμὲ τὴν ψυχήν σου, νὰ ἀπασχολῆσαι τὴν νύκτα μὲ ἀναρμόστους σκέψεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας δὲν λείπει ἡ ἀνάμνησις τοῦ ὡραίου καὶ ξανθοῦ μύστακος τοῦ νεανίου ἐκείνου.

— Εἶσαι αὐστηρός, ἄγγελέ μου! Ἀφ' οὗ εἶμαι εἰς ὥραν γάμου, μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε κακὸν νὰ συλλογίζωμαι ἐκεῖνον, ὅστις θὰ γείνῃ σύζυγός μου.

— Βαπτιστίνη! ὠνειροπόλησα διὰ σὲ ἄλλα ὄνειρα. Σύ, ἡ θελκτικωτέρα ἀπὸ τοὺς ὡραιοτέρους ἀγγέλους τοῦ Παραδείσου, σύ, ἡ ὁποία μετὰ τὴν θνητὴν αὐτὴν ζωήν, ποῦ θὰ διῆγες ἐντὸς μοναστηρίου, θὰ ἐγίνεσο ἐν τῷ οὐρανῷ σύζυγος πνεύματος τῆς ὑψηλοτέρας ἱεραρχίας, θέλεις νὰ γνωρίσῃς τὰς ματαίας ἡδονὰς τοῦ κόσμου τούτου; Θέλεις νὰ γείνῃς σύντροφος κοινοῦ θνητοῦ σύ, ἡ ὁποία δύνασαι ἀπὸ τώρα νὰ γείνῃς μνηστὴ ἐπουρανίου μνηστῆρος; Σὲ συμβουλεύω, Βαπτιστίνη, νὰ ἀντιστῇς εἰς τοὺς ἐπιγείους πειρασμοὺς καὶ νὰ διατηρηθῇς ἁγνὴ καὶ παρθένος διὰ τὸν ἐν τῷ οὐρανῷ ὑμέναιον.

— Καλέ μου ἄγγελε, σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ ἐνδιαφέρον σου καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ δυσαρεστηθῇς, ἐὰν προτιμήσω ἀφ' ὅσα μοῦ ὑπόσχεσαι ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου θὰ γείνω ἀγαπημένη καὶ πιστὴ σύζυγος.

— Ἀλλοίμονον! εἶπεν ὁ φύλαξ ἄγγελος.

Καὶ ἀνοίξας τὰς μεγάλας πτέρυγάς του ἐπέταξεν εἰς τὸ σκότος τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου οἱ ἀστέρες ἔνευον ὡς μικροὶ χρυσοῖ ὀφθαλμοί, οἱ ὁποῖοι εἰρωνεύουν λιγάκι.

II

Ὁ φύλαξ ἄγγελος τῆς Βαπτιστίνης μὲ τὰς λευκὰς πτέρυγάς του ἦτο ἀκουμβισμένος ἐπὶ τῆς νυμφικῆς της κλίνης.

— Βαπτιστίνη! Βαπτιστίνη!

— Ποῖος εἶνε; Ποῖος μοῦ φωνάζει;

— Ἐγὼ ὁ φύλαξ ἄγγελός σου.

— Δὲν ἔκαμες καθόλου καλὰ νὰ ἔλθῃς ἐδῶ καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ φύγῃς γρήγορα. Ὁ σύζυγός μου τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ καὶ μ' ἀγαπᾷ, θὰ ἔλθῃ μετ' ὀλίγον εἰς τὸ δωμάτιον αὐτό, ὅπου μὲ ὡδήγησεν ἡ μητέρα μου μειδιῶσα καὶ κλαίουσα. Ἡ παρουσία σου, ὅσον ἄυλος καὶ ἂν εἶνε, θὰ δυσηρέστει ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου φέρω πλέον τὸ ὄνομα. Μόλις ἔχεις καιρὸν νὰ φύγῃς εἰς τὸν Παράδεισόν σου ἀρήνων ἡμᾶς εἰς τὸν ἰδικόν μας.

— Βαπτιστίνη, δὲν εἶμαι εὐχαριστημένος μαζί σου. Εἶνε λοιπὸν ἀληθὲς, ὅτι θὰ γείνῃς ὁμοία πρὸς τὰς ἄλλας γυναῖκας ἀπαρνουμένη τὸ μοναστήριον! Ὦ! ὁποῖον μεγαλοπρεπὲς μέλλον σὲ περιέμενε! Μετὰ ἡμέρας καὶ νύκτας ἐξαγιασθείσας διὰ τῆς ἐν μοναστηρίῳ προσευχῆς θὰ ἀνήρχεσο εἰς τὸν Παράδεισον καὶ θὰ ἐγίνεσο ἄγγελος τοῦ Θεοῦ μὲ λευκὰς καὶ ὡραίας πτέρυγας.

— Δὲν περιφρονῶ, καλέ μου ἄγγελε, τὸ μέλλον τὸ ὁποῖον μὲ περιμένει ἐκεῖ ἐπάνω, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ θὰ ἔχω σύζυγον πιστὸν καὶ ἀφωσιωμένον, καὶ μετά τινα καιρὸν θὰ ἀκούωνται εἰς τὸ σπίτι αὐτὸ οἱ γέλωτες καὶ αἱ φωναὶ τῶν τέκνων μου, τὰ ὁποῖα θὰ παίζουν πέριξ μου. Εὐτυχὴς σύζυγος, εὐτυχὴς μήτηρ, ἰδοὺ τί θὰ εἶμαι. Μὴ μὲ μαλώσῃς, ἀφ' οὗ δὲν θὰ ἀπαρνηθῶ ὡς καλὴ χριστιανὴ βραδύτερον τὴν θέσιν μου εἰς τὸν Παράδεισον. Τώρα ὅμως ἀγαπῶ καὶ λατρεύω ἐκεῖνον, ὅστις ἐξ ἴσου μὲ λατρεύει καὶ μὲ ἀγαπᾷ. Καὶ πρόσεξον, φύγε γρήγορα, ἐπειδὴ εἶνε τόσον ζηλότυπος ὁ σύζυγός μου, ὥστε φοβοῦμαι, μὴ σοῦ ἀποσπάσῃ μερικὰ πτερὰ ἀπὸ τὰς πτέρυγάς σου.

— Ἀλλοίμονον ! εἶπεν ὁ φύλαξ ἄγγελος.

Καὶ ἀνοίξας τάς μεγάλας πτέρυγάς του ἐπέταξεν εἰς τὸ σκότος τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου μερικοὶ μικροὶ ἀστέρες, νεύοντες ὡς χρυσοῖ ὀφθαλμοί, εἰρώνευον παρὰ πολὺ νὶ κυθάδεις.

III

Ὁ φύλαξ ἄγγελος τῆς Βαπτιστίνης μὲ τὰς λευκὰς πτέρυγάς του ἡμιηνεφγμένας ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης ἦτο ἀκουμβισμένος εἰς τὴν στήλην τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς νεκρικῆς ἐκ μαρμάρου κλίνης της.

— Βαπτιστίνη ! Βαπτιστίνη !

— Ποῖος εἶνε ; Ποῖος μοῦ φωνάζει ;

— Ἐγὼ ὁ φύλαξ ἄγγελός σου. Βεβαίως αὐτὴν τὴν φορὰν θὰ ἀκούσῃς τὰς συμβουλάς μου. Ἰδοὺ σὺ νεκρά, ἐνῷ εἶσαι ἀκόμη νέα, μέσα εἰς τὸν στενὸν καὶ σκοτεινὸν αὐτὸν τάφον, ὅπου ἔθεσαν τὸ σῶμά σου. Πόσον θὰ μετανοῇς καὶ θὰ λυπῆσαι, ὅτι δὲν μὲ ἤκουσες ἐξ ἀρχῆς. Ἐὰν ἀνθίστασο εἰς τοὺς κοσμικοὺς πειρασμούς, θὰ εἰσήρχεσο εἰς μοναστήριον καὶ κατόπιν μετὰ τὸν θάνατόν σου εἰς τὸν Παράδεισον, ἐνῷ τώρα μένεις κλεισμένη εἰς τὸν τόπον αὐτὸν τῆς ἐρημώσεως. Ἐπροτίμησες νὰ ζήσῃς ὡς κοινὴ θνητὴ, νὰ ἀποκτήσῃς σύζυγον καὶ τέκνα, καὶ δικαίως τώρα ἐτιμωρήθης

— Ἐτιμωρήθην ; Διατί ; Δὲν θὰ μετανοήσω ποτὲ δι' ὅ,τι ἔκαμα, οὔτε ὅτι ἔζησα, ὅπως ἔζησα. Ἔντιμος καὶ πιστὴ σύζυγος ἠγάπησα ἐκεῖνον, ὅστις μὲ ἠγάπα. Εἶδα νὰ μειδιῶσι πέριξ μου ὡς σύμπλεγμα ζωντανῶν ἀνθέων τὰ τέκνα μου μὲ τὰς ροδοχρόους των παρειάς ! Ἄ ! πόσον ἦτο ὡραῖον τὸ βράδυ, ὅταν ἐσέρβιρα τὸ τσαὶ εἰς τὸ τραπέζι εἰς τὸ δωμάτιόν μας γεμᾶτον ἀπὸ εἰρήνην ἔντιμον, νὰ βλέπω τὸν σύζυγόν μου νὰ μειδιᾷ πρὸς τὰ ἀποκοιμιζόμενα τέκνα μου. Λυποῦμαι, εἶνε ἀληθὲς, ὅτι ἀπέθανα τόσον νέα, ἐνῷ ἠδυνάμην νὰ δώσω ἀκόμη εὐτυχίαν εἰς ἐκείνους, ποῦ μοῦ ἔδωσαν τόσην χαράν, ἀλλ' ὁ Θεὸς οὕτως ἠθέλησεν !

— Βαπτιστίνη, λησμόνησε πλέον τὰς χιμαίρας αὐτάς. Κατώρθωσα νὰ σὲ συγχωρήσῃ ὁ θεὸς διὰ τὴν πρὸς τὰ ἐγκόσμια ἀροσίωσίν σου, καὶ δύνασαι νὰ ἀνέλθῃς μαζί μου εἰς τὸν Παράδεισον.

— Ἔρχομαι εὐχαρίστως, καλέ μου ἄγγελε, ἐπειδὴ στενοχωροῦμαι πολὺ ἐδῶ μέσα κλεισμένη.

— Ἐγέρθητι λοιπόν, ἐλθέ ! Θὰ ἴδῃς τὸ συνεχὲς καὶ καταπληκτικὸν θέαμα τῶν οὐρανῶν, θὰ ἀκούσῃς τὴν ἐπουρανίαν ἁρμονίαν καὶ θὰ ζήσῃς καλλίτερα ἐκεῖ ὡς ἄνθος ὑπὸ τὸ ἀμάραντον φῶς παρ' ἐνταῦθα ὡς ῥόδον ὑπὸ τὸν ἥλιον. Καὶ πρὸς ἐπίμετρον τῆς δόξης σου θὰ λάβῃς σύζυγον ἀντάξιον τῆς τελειότητός σου ἐντὸς ναοῦ ἐξ ἀδαμάντων, ὅπου θὰ ἱερουργήσῃ αὐτὸς ὁ θεός.

— Ἡ χαρά μου δὲν θὰ ἔχῃ ὅρια, ἀρ' οὗ καὶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς θὰ ἔχω σύζυγον ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον εἶχα καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

— Βαπτιστίνη, δὲν σκέπτεσαι ὀρθῶς. Δι' ἄγγελον εἶσαι προωρισμένη καὶ ἄγγελος θὰ εἶνε ὁ σύντροφός σου. Ἐκεῖνος, ὅστις σοῦ ὑπέκλεψε τὰς ἐπουρανίας ἐλπίδας, δὲν ἀπέθανεν ἀκόμη, ἀλλὰ θὰ ζήσῃ ἀκόμη ἐπὶ πολύ.

Ἡ Βαπτιστίνη ἀκούουσα τοῦτο ἀνεκάθησε συλλογισμένη μέσα εἰς τὸν τάφον.

— Ἔ λοιπόν ! δὲν θὰ ἔλθῃς ; ἠρώτησεν ὁ ἄγγελος.

— Ὄχι, ὄχι. Ἀφ' οὗ ὁ σύζυγός μου δὲν εἶνε εἰς τοὺς οὐρανούς, τί θὰ κάμω ἐγὼ μόνη ἐκεῖ ἐπάνω ; Φύγε, ἄφησέ με. Θὰ περιμένω μέχρις ὅτου ἀποθάνῃ καὶ ἐκεῖνος. Ἀπαρνοῦμαι τὴν ἔνδοξον χαράν γάμων ἀπίστων. Ἀντὶ τοῦ Σεραφεὶμ προτιμῶ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ. Θὰ ἀναμείνω ἐδῶ ὡς σύζυγος ἔντιμος καὶ πιστή. Μαζί του θὰ ἀνέλθω εἰς τοὺς οὐρανούς. Καὶ ἂν ἡ θύρα τοῦ Παραδείσου μᾶς ἐκλείετο, ὁ αἰώνιος ὕμνος μέσα εἰς αὐτὸν τὸν τάφον θὰ ἦτο δι' ἐμὲ γλυκύτερος ἀπὸ τὴν αἰωνίαν συμβίωσιν μετὰ Σεραφεὶμ ἐν μέσῳ τῶν λαμπροτήτων τοῦ Παραδείσου.

— Χαῖρε λοιπόν ! εἶπεν ὁ φύλαξ ἄγγελος.

Καὶ ἐπέταξε πλήρης ὀργῆς πρὸς τὸν μελαγχολικὸν οὐρανόν. Ἀλλ' οἱ μικροὶ ἀστέρες, οἱ ὁποῖοι εἶδαν τόσα πράγματα, καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ἀπατῶνται ποτέ, νεύοντες ὡς χρυσοῖ ὀφθαλμοὶ ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἔλεγον : «Ἔχεις δίκαιον, Βαπτιστίνη, ἔχεις δίκαιον.»

(Κατὰ μετάφρασιν)

Κ. Γιαννακάκης

ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ

Πρώην Ὑπουργὸς, Βουλευτὴς Οἰτύλου κ.λ.π.

Εἰς τὸν Σεβαστόν μου καὶ πολύτιμον φίλον τὸν ἔξοχον ἄνδρα *Κυριακούλην Μαυρομιχάλην* ἐπὶ τῇ ἀναρρώσει του.

Μητέρα ἐσὺ τοῦ ἀφάντασ̄τον, ἔλα τραγούδι τόρα
Ὡραίου ῥυθμοῦ ν' ἁρμόσουμε μὲ τὴ φτωχή μας λύρα
Τραδ̄ χορᾶς ἀλαλητὸ στὴν εὔτυχη τὴν ὥρα,
Μιὰν ἁρμονία τρισεύγενη μὲ τῆς ψυχῆς τὰ μύρα,

Πρωτάκουστο ἀντιλάλημα ν' ἁπλώσῃ στοὺς αἰθέρες,
Νὰ κυματίσῃ ἐλεύθερο στὸ πάναγνο περβόλι
Τοῦ ἥλιου, καὶ νὰ τὸ δεχτοῦν πανόμορφο καὶ οἱ θόλοι
Πνοὲς τερπνὲς νὰ συναχτοῦν, παρηγορηταὶ μητέρες,

Αὔρες, δροσιές, καὶ λούλουδα νὰ στρώσουν τὸ κρεββάτι
Ἐνδόξου ἀρρώστου, νὰ χυθοῦν γλυκὰ στὴν ἀγκαλιά του
Νὰ πλέξουν σὲ τρισένδοξο στεφάνι τ' ὄνομά του,
Ν' ἁπλώσουν γύρω τὴν εὐχή μου ὡς ὕμνο παραστάτη.

»Ἥλιε, λαμπρέ μου τῆς ζωῆς μυριόχαρε πατέρα
Σκόρπησε γύρω χάραμα λοῦσε μὲ φῶς καὶ μάγια
Τὸ δῶμα τὸ τρισμάκαρον, ὅπου ἡ χαρὰ μὲ θεία
Τὸ στεφανώνει ἀνατολὴ καὶ τὸ λαμπρύνει ἡμέρα
Μ' ὅλα τὰ πλούτη τῆς ζωῆς τὰ δῶρα τὰ τρισάγια.

»Καὶ σὺ ἀγέρα Ἐλεύθερε στὴς ἁρμονίας τὰ γείλη
Δράμε νὰ φέρῃς λάλημα, καὶ στὰ φτερά σου ἀπάνω
Αἰθέριο πάρε σάλπισμα τὸν ἦχο γιὰ νὰ στείλῃ
Τοῦ τραγουδιοῦ ποῦ τὸ ῥυθμὸν ἀγγίσω ἐγὼ δὲ φτάνω,
Χαρᾶς πανώρῃο μήνυμα γιὰ τὴν ἀνάρρωσί του».

Σπήλιος Πασαγιάννης

ΑΥΤΟΧΘΟΝΕΣ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΧΘΟΝΕΣ

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 20 Ἰανουαρίου 1901.

Ἀξιότιμε φίλε κ. Λυκόρτα,

Κατὰ τὴν ἐν τῷ ἡμετέρῳ Κοινοβουλίῳ συνεδρίαν τῆς 14 Νοεμβρίου π. ἔ. γενομένην συζήτησιν περὶ τῶν ἐκ Καυκάσου τῆς Ρωσσίας κατελθόντων ἐνταῦθα πρὸς ἐγκατάστασιν ὁμογενῶν, ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Θεοτόκης, ὅπως ἀποκρούσῃ τὰς κατ' αὐτοῦ ὁρμείας τῆς Ἀντιπολιτεύσεως μομφὰς, ὡμίλησε περὶ *ἡμεδαπῶν* καὶ *ἀλλοδαπῶν* Ἑλλήνων εἰπών, ὅτι ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις ἕνεκα οἰκονομικῶν λόγων, ὡς δὲν δύναται νὰ βοηθήσῃ πενομένους πληθυσμοὺς διαφόρων τοῦ Βασιλείου τμημάτων,—ὡς λ. χ. τῆς Ἑπτανήσου, τῆς Πελοποννήσου,—οὕτως ἐπίσης δὲν δύναται αὕτη, παρὰ πᾶσαν καταβληθεῖσαν προσπάθειαν, νὰ διευκολύνῃ τὴν ἐνταῦθα ἐγκατάστασιν τῶν ἐκ Καυκάσου ὁμογενῶν, ἀπαιτοῦσαν σημαντικὰς χρηματικὰς δαπάνας. Σύσσωμος τότε ἡ Ἀντιπολίτευσις ἐξανέστη κατὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὡς διαιροῦντος δῆθεν τοὺς Ἕλληνας, παρ' ὅλας αὐτοῦ τὰς διαμαρτυρίας οὐδόλως ποτὲ τοιοῦτό τι διανοηθέντος. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ἐκείνην οἱ ὅλοι τοῦ ἡμετέρου Κοινοβουλίου ἀντήχησαν ἐκ λόγων ἐμπλέων πατριωτισμοῦ, οἵτινες, ἐὰν ὄντως προῆλθον ἐξ ἀγνοῦ αἰσθήματος καὶ δὲν ἀπέβλεπον εἰς τέλη πολιτικά, εἶνε ἱκανοὶ νὰ ἐξαγνίσωσι κατὰ πολὺ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Ἔθνους διὰ τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα ἀνεπιγνώτως πολλάκις κατ' αὐτοῦ διεργάσαντο.

Ὀλίγον τι πρότερον τῆς ἐν τῷ ἡμετέρῳ Κοινοβουλίῳ γενομένης συζητήσεως ἀπηύθυνα τὰς ἐπισυνημμένας ὧδε δύο ἐπιστολὰς π.ὸς ὁμογενῆ τοῦ Ἐξωτερικοῦ δεινὸν χειριστὴν τοῦ καλάμου, ἀκραιφνῶν πατριωτικῶν αἰσθημάτων ἄνδρα, υἱὸν ἐν πᾶσιν ἀντάξιον πατρὸς καταβιοῦντος ἐν διηνεκεῖ ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων ἀμύνῃ. Ἐκ τυχαίως δοθείσης ἀφορμῆς ἔγραψα τὰς ἐπιστολὰς ταύτας, ἐν αἷς πραγματεύομαι περὶ τοῦ τόσον λεπτοῦ καὶ μεγίστης ἐθνικῆς σημασίας ζητήματος, τῆς σχέσεως μεταξὺ αὐτοχθόνων καὶ ἑτεροχθόνων Ἑλλήνων. Ὁ φιλόπατρις ὁμογενής, πρὸς ὃν αὗται ἀπευθύνονται, εὑηρεστήθη πρὸ μηνῶν νὰ μοὶ μεταδώσῃ πληροφορίαν ἐνδιαφέρουσαν τὴν ἐνταῦθα Ἑταιρίαν τῶν Φιλοτέχνων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ὁποίας ἔχω καὶ ἐγὼ τὴν τιμὴν νὰ ἀποτελῶ μέρος. Ἐν τῷ ἐπιστολικῷ δελταρίῳ, δι' οὗ ὁ φίλος ὁμογενὴς μοὶ μετέδιδε τὴν ζητηθεῖσαν πληροφορίαν, περιέλαβε τὴν φράσιν : *διότι σεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐξακολουθεῖτε ποιοῦντες διάκρισιν μεταξὺ ἑτεροχθόνων καὶ αὐτοχθόνων.* Ἐν τῇ φράσει ταύτῃ διείδον μομφήν, παράπονον πικρὸν ἀπευθυνόμενον πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἐνταῦθα παρ' ὁμογενοῦς τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἐκπροσωποῦντος ἴσως γνώμην γενικώτερον διαδεδομένην. Ἐπειδὴ ἔτυχε πρὸς ἐμὲ νὰ ἐκφρασθῶσι τοιούτου εἴδους παράπονα ἐθεώρησα καθῆκόν μου νὰ ἀποκρούσω ταῦτα ὡς ὅλως ἀβάσιμα, ὅπερ ἄλλως θὰ ἔπραττε καὶ πᾶς τις ἄλλος ἐξ ἡμῶν τῶν ἐνταῦθα ἐν ὁμοίᾳ περιπτώσει. Διὰ τῆς πρώτης μου ὅμως ἐπιστολῆς δὲν κατώρθωσα, δυστυχῶς, νὰ μεταπείσω τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος φίλον ὁμογενῆ, ὅστις δι' ἐπιστολῆς του πλέον, ὁπωσδήποτε ἐκτενέστερον καὶ σαφέστερον, διετύπου τὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος γνώμην του. Τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τῆς ἐπιστολῆς του ἐκείνης περιέλαβον ἐν τῇ δευτέρᾳ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολή μου, ἐν ᾗ προσπαθῶ νὰ ἀναιρέσω τοὺς ἰσχυρισμούς του ἀρυόμενος ἔστιν ὅτε ἐπιχειρήματα καὶ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πρὸς ἐμὲ ἐπιστολῆς.

Νομίζω, ἀξιότιμε φίλε κ. Λυκόρτα, ὅτι ἡ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν τῷ ἡμετέρῳ Κοινοβουλίῳ συζητήσεως δημοσίευσις τῶν ἐπιστολῶν μου τούτων ἐν τῷ ἀρίστῳ Ὑμῶν περιοδικῷ συγγράμματι, σχόντι ἤδη σημαντικὴν διάδοσιν καὶ πάρὰ τοῖς ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ὁμογενέσι, δὲν θὰ ἦτο οὔτε ἐν γένει ἄσκοπος ἀλλ' οὔτε ξένη πρὸς τὸν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὸν αὐτοῦ προορισμόν.

Δέχθητε τὴν ἔκφρασιν τῆς πρὸς Ὑμᾶς ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης μου.

Ὅλως ὑμέτερος
Δημοσθένης Δ. Δεσμίνης

Ἐπιστολὴ Α'.

Ἐν Ἀθήναις τῇ..... ...

Λίαν ἀξιότιμε Κύριε,

Ἐξ ὀνόματος τῆς *Ἑταιρείας τῶν Φιλοτέχνων* σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τοῦ ἐπιστολικοῦ δελταρίου, δι' οὗ μοὶ ποιεῖτε γνωστὴν τὴν διεύθυνσιν τοῦ νῦν ἐν Παρισίοις διαμένοντος ὁμογενοῦς ζωγράφου κ. Μιχ. Σιμωνίδου· ἐπίσης δὲ καὶ ἐπὶ τῇ πληροφορίᾳ, ὅτι ἐν Ρ..., ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς Καλλιτέχναι διακρινόμενοι μεταξὺ τῶν αὐτόθι συνεδέλφων των. Ἡ *Ἑταιρεία τῶν Φιλοτέχνων*, φοβουμένη μήπως θεωρηθῇ καταχρωμένη τῆς εὐγενοῦς Ἑλλάδος καλωσύνης, μόλις τολμᾷ νὰ σᾶς παρακαλέσῃ, ὅπως εὐχαρεστηθῆτε νὰ τῇ γνωρίσητε τὰ ὀνόματα καὶ τὰς διευθύνσεις τῶν διακριτεστέρων ἐξ αὐτῶν, σκοποῦσα καὶ πρὸς αὐτοὺς νὰ ἀποστείλῃ προσκλήσεις περὶ συμμετοχῆς των εἰς τὰς παρ' αὐτῆς διοργανουμένας Καλλιτεχνικὰς Ἐκθέσεις. Τοῦτο δὲ πράττουσα ἡ Ἑταιρεία ἡμῶν σύνοιδεν, ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐκπληροῖ καὶ ἔργον ἐξόχως πατριωτικόν· καθίστησιν αὕτη οὕτω συνεκτικωτέρους τοὺς δεσμούς, οἵτινες δέον νὰ συνδέωσι τοὺς ἐν Ἑλλάδι πρὸς τοὺς ἑκαστάχοῦ διαμένοντας Ἕλληνας Καλλιτέχνας, ὡς καὶ τοὺς δεσμοὺς τούτων πρὸς τὴν ἑαυτῶν πατρίδα.

Ἐπιτραπήτω μοι νῦν, ὅπως φέρω τὸν λόγον ἐπί τινος φράσεως τοῦ ἐπιστολικοῦ δελταρίου σας, ἥτις ὁμολογουμένως μοὶ ἐφάνη παράδοξος. Ἰσχυρίζεσθε δηλ. ἐν αὐτῷ, ὅτι ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐξακολουθοῦμεν ἔτι διακρίνοντες τοὺς *αὐτόχθονας τῶν ἑτεροχθόνων* ! Ἀλλὰ τοιαύτη διάκρισις δὲν ὑπάρχει πλέον, ἐγὼ δέ, τὸ τρικκοστὸν ἤδη ἔτος ὑπερβάς, γνωρίζω αὐτὴν μόνον ἐκ τῆς μελέτης τῆς νεωτέρας ἡμῶν Ἱστορίας, ἧς ἐν τούτοις ὁμολογῶ, ὅτι ἀποτελεῖ ἐν τῶν μᾶλλον σκιερῶν σημείων. Τὸ *περὶ αὐτοχθόνων* β'. Ψήφισμα τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῆς Γ' Σεπτεμβρίου 1844, δι' οὗ ἀπεκλείοντο παντὸς ἐνταῦθα ὑπουργήματος πλεῖσθ' ὅσοι ἱκανοὶ ἄνδρες κατοικούμενοι ἐκ τῆς δούλης Ἑλλάδος μετὰ βραχεῖαν ἰσχὺν κατηργήθη ὑπὸ τὰς ἀρὰς τοῦ Ἔθνους, ἀφανισθὲν εἰς τὸν βόρβορον ἐξ οὗ εἶχε ληφθῆ. Ἔκτοτε οὐδὲν ἀπολύτως ἴχνος προτιμήσεως ἢ διακρίσεως μεταξὺ αὐτοχθόνων καὶ ἑτεροχθόνων ὑπάρχει. Πασιφανὴς τούτου ἀπόδειξις ἔστω, ὅτι πλείστας ὅσας περιβλέπτους θέσεις καταλαμβάνουσι παρ' ἡμῖν οἱ ἐκ τῆς ὑποδούλου Ἑλλάδος κατοικούμενοι.

Ἐλπίζω, ὅτι δὲν ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς ἐκτὸς τοῦ Βασιλείου ὁμογενέσιν ἡ γνώμη, ὅτι ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐπὶ τοσοῦτον ἀπεμωράνθημεν, ὥστε νὰ ποιώμεθα διακρίσεις καὶ προτιμήσεις μεταξὺ αὐτοχθόνων καὶ ἑτεροχθόνων Ἑλλήνων· διότι τοῦτο θὰ ἐχαλάρου ἀναμφιβόλως τοὺς δεσμούς, οἵτινες δέον νὰ συνδέωσι πρὸς ἀλλήλους τοὺς ἀπανταχοῦ ὁμογενεῖς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ ἡ μᾶλλον παράβολος καὶ παράδοξος ἰδέα εὑρίσκει πάντοτε τοὺς ἐξ ἀγνοίας βεβαίως τῶν πραγμάτων καὶ πλάνης ἀποδεχομένους αὐτήν, παρακαλῶ πολύ, ὅπως μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ ἐκφράσω τὴν χαράν μου ἐπὶ τῇ δοθείσῃ πρὸς κατάδειξιν τῆς πλάνης ταύτης εὐκαιρίᾳ.

Δημοσθένης Δ. Δεσμίνης.

(ἀκολουθεῖ ἡ δημοσίευσις τῆς Β'. ἐπιστολῆς).

ΕΥΧΗ

Ἐπὶ τοῖς γάμοις τῶν ἐξαδέλφων μου Ἰω. Π. καὶ Δ. Κ.

Μὲ τὰ δροσόλουστα πτερὰ ἀόρατο σᾶς φέρει
τὴν καλλιτέρα μου εὐχὴ τὸ μυρωμένο ἀέρι:
«Νὰ μὴ γνωρίσητε ποτὲ τοῦ κόσμου τὰς πικρίας
»Νὰ μὴ σκεπάσουν σύννεφα ποτὲ τὸν οὐρανό σας,
»Νὰ ζῆτε πάντα μιὰ ζωὴ μέσα σὲ δυὸ καρδίας,
»Καὶ νὰ περνᾶτε μὲ χαρὰ κι' ἀγάπη τὸν καιρό σας.
»Κι' ὅταν ὁ χρόνος μὲ λευκὸ στεφάνι σᾶς στολίσῃ
»Νὰ μὴ ζηλεύσητε ποτὲ τὸν περασμένο χρόνο·
»Τὸ 'μάτι σας ἀπὸ χαρὰ μονάχα νὰ δακρύσῃ
»Γιατὶ τὸ δάκρυ τῆς χαρᾶς δὲν λησμονεῖται μόνο».

ΠΥΡΓΟΣ Ρωμυλίας

Σμαράγδα Βαρότση

Τὸ εἰδυλλιακὸν διηγημάτιον, ὅπερ θὰ ἀναγνώσητε εὐθὺς ἀμέσως ἀνήκει εἰς τὴν γραφίδα δεκκεξκετοῦς νεανίου, τοῦ συμπαθοῦς φίλου τῆς «Ἀττικῆς Ἴριδος» κ. Βασιλείου Α. Ἠλιοπούλου. Σημειωτέον ὅτι τὸ ἔγραψε πρὸ διετίας, ὅτε ὁηλ. ἦτο μόλις δεκατετραετής καὶ εἶναι ἓν ἐκ σειρᾶς ὁμοίων τοιούτων διηγημάτων του. Τίς εἰξεύρει, ἂν ὑπὸ τὴν ἁπλῆν μέν, ἀλλὰ τοσοῦτον ἁβρὰν καὶ ποιητικὴν γραφίδα τοῦ μείρακος δὲν ἀνατέλλει μέλλον εὐοίωνον συγγραφέως ὀνοματοῦ, ὡς, κρίνων τις ἀπὸ τοῦ κάλυκος, δύναται νὰ μαντεύσῃ ἀσφαλῶς περὶ τῆς ποιότητος τοῦ ῥόδου.

Κ. Λρς.

ΑΠΟ ΤΑ "ΕΙΔΥΛΛΙΑ,,

ΤΡΕΛΛΗ

Ι

Πλησίον κελαρύζοντος ῥυακίου καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθοστολίστων αὐτοῦ ὀχθῶν ἐκάθητο νεᾶνις λευκὰ ἐνδεδυμένη.

Ἦτο μὴν Ἀπρίλιος, περὶ τὰ μέσα αὐτοῦ.

Οὐδεὶς θόρυβος ἠκούετο ταράσσων τὴν γαληνιαίαν σιωπήν, εἰμὴ τὸ θλιβερὸν ᾄσμα τῆς κόρης.

Ἡλικίας δεκαεννέα ἐτῶν, μὲ μαγευτικοὺς μαύρους ὀφθαλμούς, μὲ τὴν κόμην λυτὴν καὶ ἀρθόνως πίπτουσαν ἐπὶ τῶν ὤμων, ἡ νεκρὰ ἐκείνη ὕπαρξις, ἦτο ἐξαισίας καλλονῆς· ὠχρότης χαρακτηριστικὴ ἐπέχεεν ἐπὶ τοῦ προσώπου της συμπάθειάν τινα ἀρρητον καὶ ἑλκυστικήν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἁβρὸν δάκρυ κατήρετο ἐκ τῶν γλυκέων ὀφθαλμῶν της καὶ διηυλάκου τὴν ὠχρὰν καὶ ὡραίαν φυσιογνωμίαν της.

Τὸ ᾄσμα, τὸ τόσον θλιβερῶς ᾀδόμενον ἦτο εἰδός τι παραπόνου ἐλεγειακοῦ καὶ κατέληγεν εἰς τὴν ἑξῆς ἐπῳδόν.

Κῦμα λευκὸν μὴν εἶδες
Εἰς τὰ βαθειὰ πελάγη
Κανένα ταξειδιώτη
Ὡραῖο καὶ ξανθό;
Μὰ ἂν τὸν εἶδες κῦμα
Εἰπέ μοι ποῦ ὑπάγει,
Εἰπέ μοι τὴν ἐλπίδα
Ἂν ἔχῃ βοηθόν.

Κ' ἐνῷ ἔψαλλεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐξήρχετο καὶ βαθὺς στεναγμὸς ἐκ τῶν χειλέων της.

Ἦτο τρελλή!

Καὶ ἐν τούτοις, πρὸ μικροῦ ἔτι χρόνου εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ μέρη καὶ εἰς τὰ πλησίον παρθένα δάση, συνοδὸν καὶ σύντροφον ἔχουσα τὸν μνηστῆρά της, διήρχετο μετ' αὐτοῦ στιγμὰς θεσπεσίας. Ἔζων εὐδαίμονες καὶ ἐπαίζον ἐπὶ τῆς πρασίνης χλόης ὡς μικρὰ παιδία, ἀγνοοῦντα τὰς πικρίας τοῦ κόσμου καὶ μακρὰν πάσης ταραχῆς.

Ἠγνόουν τί ἔστι θλῖψις, καὶ ὁ ἔρως καθ' ἡμέραν ηὔξανεν ἐν ταῖς ἁπαλαῖς αὐτῶν καρδίαις.

Ἀλλὰ φεῦ! Ἦλθεν ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ δύο ἐρασταὶ παρέστη ἀνάγκη ἐπιτακτικὴ νὰ χωρισθῶσιν.

Ὁ πόλεμος ὁ κηρυχθεὶς ὑπὸ τῆς Τουρκίας κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκάλει καὶ τὸν Γεώργιον, μόλις ἤδη ἐνηλικιωθέντα, εἰς τὰ ὅπλα, καὶ προσῆλθε μὲν οὗτος προθύμως, ἀλλ' ἀφοῦ ἐταλαντεύθη ἐπὶ μικρὸν μεταξὺ ἔρωτος καὶ καθήκοντος.

Ἐν μέσῳ λυγμῶν καὶ δακρύων ἀπεχωρίσθη τῆς μνηστῆς του, μέλλων ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἤπειρον μετὰ τοῦ τάγματός του.

—Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, εἶμαι βέβαιος, θὰ ἐπιστρέψω νικητὴς καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου μου θ' ἀνακηρύσσῃς τὴν δόξαν τῆς πατρίδος μας. Θὰ ὑπερηφανεύεσαι δι' ἐμέ, δὲν ἔχει οὕτω Λευκή μου;

Καὶ ἀπεχωρίσθησαν.

Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἡ Λευκὴ ἐλάμβανε τὴν πρώτην ἐπιστολὴν ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ ἐξαίρετος νέος περιέγραφε τὰς ἐν Ἠπείρῳ πρώτας νίκας τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος καὶ τὰ διάφορα τῆς μάχης ἐπεισόδια, συνάμα δὲ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ἐκείνου τεμαχίου χάρτου ἄφιε νὰ ἐκχυθῇ ὅλη ἡ θερμότης καὶ ἡ ἀγνότης τοῦ αἰσθήματος τῆς τρυφερᾶς καρδίας του.

Ἅμα ὡς ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν ἡ Λευκὴ ἔχυσε πύρινα δάκρυα, ἀναλογισθεῖσα τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς ἦτο ἐκτεθειμένος, ἐν μέσῳ τοῦ τρομεροῦ πυρὸς τοῦ πολεμίου, ὁ ἐκλεκτὸς τῆς καρδίας της.

Ἔλαβε καὶ δευτέραν καὶ τρίτην ἐπιστολήν, ἀλλὰ τούτην ἐπηκολούθησε παρατεταμένη σιγή, ἥτις τὴν ἐνέβαλεν εἰς φοβερὰν ἀνησυχίαν. Μήπως ἐφονεύθη! ἐσκέπτετο. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν αὐτὸς ὁ τόσον καλὸς, ἀδύνατον!

Καὶ ἀνεγίνωσκε τὰς ἐφημερίδας, τὰς περιγραφὰς τῶν μαχῶν καὶ παρετήρει μετ' ἀγωνίας τὰ ὀνόματα τῶν φονευομένων καὶ τραυματιζομένων καὶ ἅμα ἔβλεπεν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ μνηστῆρός της δὲν ἦτο μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐξέβαλλε φωνὴν ἀνακουρίσεως.

Ἡμέραν ὅμως τινὰ ἀναγινώσκουσα τὴν στήλην τῶν τραυματιῶν ἔρθασεν εἰς ὄνομά τι καὶ ἐσταμάτησεν ἔντρομος. Ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ Γεωργίου Π.... οὐτινος τὸ πτῶμα, κατὰ τὸ λέγειν τῆς ἐφημερίδος, εὑρέθη ἐσκυλευμένον ἐντὸς χαράδρας καὶ ἀνεγνωρίσθη.

Ἐπρόκειτο περὶ ἁπλῆς συνωνυμίας ἀλλ' ἡ Λευκή, μὴ ὑποπτεύσασα κἂν τοῦτο ἐκλονίσθη καὶ ἔπεσε χαμαὶ λιπόθυμος.

Οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσπευσαν, καὶ ὅταν ἐπανέφερον αὐτὴν εἰς τὰς αἰσθήσεις της εἶδον ὅτι ἐδείκνυε σημεῖα ἰσχυρᾶς διανοητικῆς διαταράξεως.

Εἰς μάτην προσεπάθησαν νὰ τὴν ἐξαγάγωσι τῆς πλάνης καὶ νὰ τὴν πείσωσιν ὅτι ὁ Γεώργιος ζῇ καὶ θὰ ἐπανέλθῃ. Τὸ τεταραγμένον λογικόν της δὲν ἤθελε τίποτε νὰ ἀκούσῃ.

Ἦτο τρελλή!

Μετέφερον αὐτὴν εἰς τὴν ἐξοχήν, ἐκεῖ ὅπου εὕρομεν αὐτὴν ψάλλουσαν θλιβερῶς παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ῥύακος.

. . . . . .

Ιι

Ἀῴνης τὰ κλαδία τῶν πλησίων δενδρυλλίων ἠνοίχθησαν καὶ κεφαλὴ νέου ἐξαισίας καλλονῆς, προέκυψε.

Κόμη ἐβενόχρους καὶ μύστακ ξ τοῦ αὐτοῦ χρώματος ἐστόλιζον ὠοειδὲς πρόσωπον ἠλιοκαυμένον ὀλίγον ἐκ τῆς μακρᾶς ὁδοιπορίας.

Προέβκινεν ὁ νέος σιγηλῶς καὶ περιεσκεμμένως, συγκρατῶν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ χυθῇ ἐπὶ τῶν ἀγκαλῶν τῆς ἀγαπητῆς του μνηστῆς καὶ νὰ τὴν σφίγξῃ ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ τὸ ἔπραττεν, ἀλλὰ θὰ κατέστρεφε τὸ λαμπρὸν σχέδιον ὅπερ συνέλαβεν ἐν τῷ νῷ καὶ ὅπερ ἤρχετο ἤδη νὰ ἐκτελέσῃ· νὰ καταλάβῃ δηλαδὴ ἐξ ἀπροόπτου τὴν λατρευτὴν τῆς καρδίας του καὶ τῇ ἀποδώσῃ τὸ χάριν αὐτοῦ ἀπολεσθὲν λογικόν της.

Προέβκινε λοιπὸν ἀκροβατῶν καὶ ἅμα ἔρθασεν ὄπισθέν της ἐκάθισεν εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ τὸν βλέπῃ. Εἶτα προβάλλων τὴν κεφαλήν του ἠρέμα πρὸς τὰ ἔμπροσθ ἐψιθύρισε.

—Λευκή μου!

Ἡ νεᾶνις ἀνεσκίρτησεν ἐκ τῆς ἀνελπίστου ἐκείνης συναντήσεως, προσέβλεψεν αὐτὸν εἰς τοὺς γλυκεῖς ὀφθαλμοὺς καὶ κατοπτρισθεῖσα ἐν αὐτοῖς δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἀμφιβάλλῃ. Ἀνεκραύγασεν ὡσεὶ ἐξυπνήσασα ἀπὸ βαθυτάτου ὀνείρου.

—Θεέ μου! Αὐτὸς εἶναι! Δὲν ἐφονεύθη!

—Ναὶ ἐγὼ εἶμαι, ἀγαπητή μου Λευκή, ἀπεκρίθη ὁ νέος μὲ σιγαλὴν φωνὴν καὶ, ὡσεὶ ἐξ συνθήματος, ἐρρίφθη ὁ εἷς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἄλλου, προσεκόλλησαν τὰ χείλη των καὶ ἐδυθίσθησαν εἰς νάρκην ἀνεκφράστου καὶ παρατεταμένης ἐκστάσεως.

Ἦτο ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν τὰ χείλη των συνηντῶντο ἀπὸ τόσον ἐγγυτάτης ἀποστάσεως καὶ μόνον οἱ αἰσθανθέντες ἐν τῇ καρδίᾳ των τὸ θέλγητρον πυρίνου ἔρωτος εἶναι εἰς θέσιν νὰ εἴπωσι τὶ ἠσθάνθησαν αἱ δύο ἐκεῖναι ψυχαὶ συγκοινωνήσασαι κατὰ πρώτην ἤδη φορὰν διὰ τοῦ φιλήματος.

Ὁ ἥλιος κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔδυε καὶ πορφύρα περιέβαλλε πέραν ἐκεῖ τὸν τῆς δύσεως οὐρανόν.

Οἱ ἐρασταὶ ἀνέκυψαν ὀλίγον, ἵνα θαυμάσωσι τὸ θέαμα.

Ὦ! Τὶ θεσπεσία στιγμή! δὲν νομίζεις, Γεώργιε, ὅτι ὁ οὐρανὸς ἐνεδύθη τὴν πλέον λαμπρὰν στολήν του διὰ νὰ πανηγυρίσῃ τὴν νεκρανάστασίν μας;

—Ὦ ναί! ἀποκρίνεται ὁ νέος, καὶ ἐναγκαλίζεται ἔτι σφοδρότερον τὴν νέαν, τὴν πληροῖ ἐκ νέου φιλημάτων, ἐκείνη δὲ τῷ ἀποδίδει τὰ ἴσα.

Ἤδη τὸ ψῦχος τῆς ἀπριλιανῆς ἑσπέρας ἤρχισε νὰ γίνηται ἐπαισθητόν. Ἠγέρθησαν, καὶ ἀλληλοκρατούμενοι ἐξαρκνίζονται ὄπισθεν τῶν ὑψικόμων δένδρων, ἐνῷ τὰ βήματά των ἐρώτιζε τὸ γλυκὺ ᾄσμα τῆς μόλις ἀνατειλάσης σελήνης.

Ἰούνιος 1899.

Βασίλειος Α. Ἠλιόπουλος.

ΜΗ ΦΥΓΗΣ

Ποίησις καὶ μελῳδία (*)

Ἑλένης Σωτ. Λάμαρη

Λέγεις νὰ φύγῃς μακρυνά, μακρυὰ νὰ πᾷς στὰ ξένα
Μὴ φύγῃς μή, θὰ λυπηθῶ καὶ θὰ χαθῶ γιὰ σένα
Κ' ἂν πᾷς ἐκεῖ μὴ λησμονῆς ἀχ πόσον σ' ἀγαποῦσα
Καὶ πόσον ἔκλαιγα γιὰ σὲ ὅταν σιμά σου ζοῦσα·

Ἀλλ' ἡ καρδιά σου 'ναι σκληρὰ καὶ θὰ μὲ λησμονήσῃ,
Οὐδέποτε μ' ἠγάτησε καὶ ἄλλην θ' ἀγαπήσῃ.
Ἄλλα φιλιὰ ἐρωτικὰ θὰ σβύσουν τὰ δικά μου,
ὅμως 'στὴ νέα σου χαρὰ μὴ λησμονήσῃς
πῶς πιστὰ σ' ἐλάτρευσ' ἡ καρδιά μου.

Καὶ τώρ' ἂν ἔφυγες μακρυὰ ὁ κάθε λογισμός μου
θὰ σὲ ἀκολουθῇ πιστὰ ὡς ποῦ σβεσθῇ τὸ φῶς μου.
Κ' ὁ πόνος ποῦ εἰς τῆς καρδιᾶς θὰ ζῇ πάντα τὰ βάθη,
θὰ μοῦ θυμίζῃ τὴ φριχτὴ ἀχ! τὴ σκληρή μου ἀπάτη.

Πονῶ καὶ δάκρυα πικρὰ θολώνουν τὴ ματιά μου
Κ' ἀπηλπισμένη στέκομαι 'στὴν τόση συμφορά μου.
Γιατὶ χαρὰ καὶ ἔρωτας γιὰ μὲ θᾶν πάντα ξένα
Ἀφοῦ σὺ ἔφυγες μακρυά, ἀφοῦ σὺ ἔφυγες μακρυά,
μακρυὰ καὶ πᾶς 'στὰ ξένα.

(*) Ἡ γλυκυτάτη αὕτη μελῳδία τῆς μουσοτραφοῦς δεσποινίδος ἐξεδόθη ἤδη καλλιτεχνικώτατα.

ΤΑ ΚΟΥΛΟΥΜΑ

Τὸ παραπέτασμα κατέπεσε καὶ ἡ σκηνογραφία τῶν ἀπόκρεων μετὰ τῶν ποικίλων αὐτῆς μορφῶν καὶ τοῦ κωμικωτάτου κομπάσου της διελύθησαν ὡς πομφόλυγες· ἤδη δὲ αἱ ἐν πυραμῖσι σωρευθεῖσαι ἐλαῖαι ἐν τοῖς προθύροις τῶν παντοπωλείων, διακεκοσμημένοις διὰ κλάδων, καὶ τὰ ἄλλα νηστίσιμα εἴδη, καὶ ἡ ὀρεκτικὴ ὀσμὴ τῶν σκορόδων καὶ τῶν κρομμύων καὶ ἡ θέα τῶν γευστικωτάτων θαλασσινῶν, ὑπομιμνήσκουσιν εἰς τοὺς αἰσθανομένους τὴν ὀρεξίν των ἔτι ἀμαίαν, ὅτι ἀνέτειλαν ἡμέραι προσευχῆς, κατανύξεως καὶ γονυκλισιῶν, καὶ ὅτι ὀφείλουσι, πειθόμενοι τοῖς δεδομένοις, νὰ θέσωσι πενθηκονθήμερον παρένθεσιν εἰς τὴν ἀδηφαγίαν των.

Ἀλλ' ἡ εἴσοδός μας εἰς τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην τεσσαρακοστὴν εἴωθεν ἔκπαλαι ἵνα ἑορτάζηται ἐν χορῷ καὶ τυμπάνοις, ἅτινα συγχρόνως χρησιμεύουσι καὶ ὡς ἐπῳδὸς τῶν προπεμπομένων ἀπόκρεων. Διὰ τοῦτο ὁλόκληροι οἰκογένειαι, βραγχνῶδες ἔτι ἐκ τῶν ἐκλαρυγγισμῶν τῶν κωμαστικῶν ᾀσμάτων, κεκμηκυῖαι δὲ ἐκ τῶν πανυχίων ὀρχήσεων καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπερύθρους ἔχουσαι ἐκ τῆς ἀκοιμησίας θεῶνται ἐν ταῖς ὁδοῖς μετὰ τοῦ καλάθου αὐτῶν, ὃν φέρει τὸ νεώτερον μέλος ἢ τὸ ὑπάρχον τυχὸν ὑπηρετίδιον, τοῦ καλαθοῦ, λέγω, τοῦ περικλείοντος τὴν σαρακοστινὴν πανδαισίαν, μεταβαίνουσιν εἰς τὰς ἐξοχὰς ὅπως, ἐπί τινος κεκλιμένης πλευρᾶς λόφου ὑπὸ τὸ θάλπος τοῦ ἡλίου καὶ ὑπὸ τὴν ἀγνὴν εὐῳδίαν τοῦ θύμου εὐφρανθῶσι τὸ πρῶτον τὴν λιτὴν τροφήν, ἣν τινα ἡ ἡμέρα τοῖς προσφέρει, ὁ δὲ ῥητινίτης ἐπιστέρει. Ἀκούεται δὲ καὶ τυμπάνων κρότος ὅστις διεγείρει τὴν ὄρεξιν διὰ χορόν, καὶ τὰ παλληκάρια καὶ αἱ τσουπκι ἐγείρονται εἰς ὄρχησιν, πρὸς ἣν οἱ γεροντότεροι μετά τινος πόθου ἀτενίζουσι.

Πλῆθος δὲ περιπατητῶν, ἀμετόχων ὅλως τῶν συμποσίων, θεῶνται ἁπλῶς τοὺς συμποσιάζοντας καὶ περιφέρονται παντοῦ μετὰ φιλοπεριέργου βλέμματος.

Ἀλλ' ὁ ἥλιος κλίνει ἤδη πρὸς τὴν δύσιν του, τὸ δὲ ψῦχος, τὸ ἐπακολουθοῦν αὐτὴν δριμὺ ἕνεκα τῆς ἐποχῆς εἰδοποιεῖ τὰς ὁμάδας ὅτι ἐβράδυνεν πολύ. Διὸ περισυλλέξασαι αὗται τὰ σκεύη των καὶ τὰ λείψανα τῶν τροφῶν ἐπανέρχονται οἴκαδε, ἐνῷ ὁ κῶδων τῆς ἐκκλησίας, σαρακοστινὰ καὶ οὗτος κροτῶν, καλεῖ τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν ἔναρξιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων των, ἅτινα δυστυχῶς ἀπομένουσι πάντοτε εἰς τὸ τέλος.

Κωνσταντῖνος Λυκόρτας

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

«Γλῶσσα δίχως γραμματικὴ δὲ γίνεται»

Καὶ ἔχει πολὺ δίκαιον ὁ ἀγαπητὸς καὶ εὐρυμαθὴς ἐκ Κων]πόλεως λόγιος κ. Γεώργιος Κ. Ροντάκης, ἀναγγέλλων τὴν ἔκδοσιν Γραμματικῆς τῆς Δημοτικῆς, ἐν ἀρχῇ τῆς ἀγγελίας του νὰ λέγῃ τοῦτο.

Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σοφιανοῦ, Σολωμοῦ καὶ Βηλαρᾶ ἤρχισε, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὅτε περιεμένετο ὑπὸ πάντων ἡ ὁριστικὴ λύσις αὐτοῦ, ὑπέστη ὡς ἐκ τῆς ἐμπαθείας τῶν ἀναλαβόντων νὰ διεξαγάγωσι τὸν ἀγῶνα δεινὴν κατάπτωσιν.

Οἱ περισσότεροι τῶν γλωσσολόγων μας, ὡς ὁ κ. Ι. Ν. Ψυχάρης, δὲν ἀπέβλεψαν εἰς τὴν σημερινὴν μορφὴν τῆς δημοτικῆς ἀλλ' ἀφῆκαν ἑαυτοὺς νὰ γείνωσιν ἕρμαια τοπικισμῶν καὶ ἰδεαλισμῶν χωρὶς νὰ λάβωσι τὴν πρωτοβουλίαν, ἐκδίδοντες γραμματικήν τινα, νὰ ὑπαγάγωσι ταύτην ὑπὸ τοὺς κανόνας αὐτῆς, ἵνα οὕτως ὁ ἐφιέμενος νὰ γράψῃ ἐν τῇ δημοτικῇ, εὑρίσκων ἑτοίμην ἐργασίαν, ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον τῆς ἰδιοφυΐας του χωρὶς ν' ἀπορροφᾶται ὑπὸ γλωσσικῶν ζητημάτων καὶ θεωριῶν, αἵτινες εἶναι ἀντικείμενον μελέτης *ἀληθῶν* γλωσσολόγων, ὁδηγουμένων *μόνον* ὑπὸ τῆς δαδὸς τῆς ἀληθείας.

Εὐτυχῶς τὸ κακὸν τοῦτο πολλοὶ ἐκ τῶν ξένων προσεπάθησαν νὰ θεραπεύσωσι· τοιοῦτοι δὲ ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ εἶναι ὁ κ. H. Pernot, ἐν δὲ τῇ Γερμανίᾳ οἱ κ. κ. I. Schmith καὶ Thumb (ἃς προσέξῃ παρακαλοῦμεν ὁ κ. Ν. Ἐπισκοπόπουλος νὰ μάθῃ καὶ τοὺς νέους αὐτοὺς καὶ νὰ μᾶς τοὺς ἀραδιάσῃ ἄλλοτε ἐκ τῶν στηλῶν τοῦ «Ἄστεως») οἱ ὁποῖοι διὰ καταλλήλων γραμματικῶν ἐπεχείρησαν τὴν θεραπείαν τούτου. Δυστυχῶς ὅμως οὗτοι ὡς ξένοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εἰσέλθωσι κατὰ βάθος καὶ ἐν ὅλαις ταῖς λεπτομερείαις εἰς τὴν ψυχὴν τῆς δημοτικῆς γλώσσης μας καὶ νὰ κατοπτρίσωσιν αὐτὴν πιστῶς.

Μετὰ χαρᾶς λοιπὸν χαιρετίζομεν τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Κ. Ροντάκη ἀναγγελλομένην γραμματικήν, βέβαιοι ὅτι ἐὰν θελήσῃ καὶ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς ποιητικῆς ἡμῶν δημοτικῆς γλώσσης καὶ οὐχὶ τῆς φανταστικῆς δηλ. τῆς Ψυχαρικῆς, ἡ γραμματική του θὰ καταλάβῃ σπουδαιοτάτην ἐν τῇ νεαρᾷ ἡμῶν φιλολογίᾳ θέσιν διὰ τὸ πρωτοφανὲς καὶ δυσκολοκατόρθωτον τοῦτο ἔργον.

Τοῦτο δὲ τὸ λέγομεν μετὰ πεποιθήσεως διότι ὁ κ. Γεώργιος Κ. Ροντάκης πρὸ πολλοῦ διὰ σπουδαιοτάτων μελετῶν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἃς κατὰ καιροὺς ἐδημοσίευσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ αἵτινες χαίρουσι τῆς ὑπολήψεως τῶν εἰδημόνων, κατέδειξεν ὁποῖα ἐφόδια μακροχρονίου μελέτης καὶ πρωτοτυποτάτης ἐργασίας κέκτηται.

***

Ὁ διδάκτωρ ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων καὶ συγγραφεὺς πλέον τῶν 300 ἀνακαλύψεων ἐν τῇ Φυτικῇ βιολογίᾳ, τῇ Γεωλογίᾳ, τῇ Μετεωρολογίᾳ καὶ τῇ Φυσικῇ κ. Παλαιολόγος Κ. Κανταρτζῆς δι' ὑπομνήματός του πρὸς τὸν κύριον Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑποστηρίζει διὰ μακρῶν τὴν ἵδρυσιν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἕδρας καθηγητοῦ τῶν ἐρευνῶν τῆς φυτικῆς βιολογίας, ἧς σκοπὸς ἔσεται ἡ *ἐξερεύνησις* καὶ *ἐφαρμογὴ* τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, συγχρόνως ὑπὸ πάσας τὰς καθαρῶς ἐπιστημονικὰς καὶ ἐφηρμοσμένας ἐπόψεις, ὠφελίμους διά τε τὴν ἀκατάσχετον πρόοδον τῆς ἐπιστήμης καὶ τὰς πλουτοπαραγωγικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου ἐν Ἑλλάδι. Ἡ ἕδρα αὕτη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἥτις παντελῶς ἐλλείπει παρ' ἡμῖν, παρ' ἄλλοις κράτεσι λειτουργεῖ ἀπὸ πολλοῦ καὶ ἀφθόνους τοὺς καρποὺς ἀποφέρει.

Συνιστῶμεν θερμότατα εἰς τὸν ἀξιότιμον κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται τὸ ὑπόμνημα, ὅπως μελετήσῃ τοῦτο μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ διατάξῃ τὴν ἐνέργειαν τῶν δεόντων, οὐ μόνον, ὅπως διὰ τῆς ἱδρύσεως τοῦ τμήματος τούτου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ πληρωθῇ χαίνουσα ἀνάγκη, ἀλλὰ καὶ ὅπως χρησιμοποιηθῇ ἰδικώτατος ἐπιστήμων, ὡς ὁ κ. Παλαιολόγος Κανταρτζῆς, ὅστις διὰ τῶν πολυχρονίων ἐρευνῶν αὐτοῦ καὶ τῶν συγγραμμάτων, ἄριστα κατηρτισμένος ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς πανεπιστημίοις, εἶναι παράγων πολυτιμότατος ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς φυτολογίας, ἥτις εἶναι μία τῶν ζωτικωτέρων ὑπὸ ἔποψιν πλουτισμοῦ διὰ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ ἥτις δυστυχῶς εἶναι τόσον παρημελημένη.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν τὸν διακοσιοσέλιδον τόμον τῶν ποιημάτων τοῦ ποιητοῦ κ. Στ. Μαρτζώκη τῶν τῇ ἀρρωγῇ τοῦ Μαικήνα τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Γρηγορίου Μαρασλῆ πολυτελῶς δημοσιευθέντων. Εἶναι δύσκολον ἐν πετῶντι καλάμῳ νὰ ποιήσηταί τις τὴν ἁρμόζουσαν κρίσιν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ζακυνθίου ποιητοῦ, τοῦ ἐκπροσωποῦντος σήμερον τὴν ἀληθῆ ποίησιν ἐν Ἑλλάδι, ἀξίου δὲ διαδόχου τῆς μεγάλης τριάδος τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ Ἑπτανησίων ποιητῶν Σολωμοῦ, Ζαμπελίου καὶ Βαλαωρίτου. Ἐν τούτοις, δημοσιογραφικὸν καθῆκον ἐκπληροῦντες δὲν δυνάμεθα νὰ παρατρέξωμεν ἀμνημόνευτον φιλολογικὸν γεγονός, οἷον εἶναι ἡ δημοσίευσις τῶν ποιημάτων τοῦ Μαρτζώκη, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ποιήσωμεν τὴν δέουσαν ἐκτενῆ βιβλιοκρισίαν ἐν τῷ ἀμέσως ἑπομένῳ φύλλῳ. Ἐν μέσῳ τοῦ χειμασμοῦ ὃν ὁ Ἑλληνικὸς Παρνασσὸς ἀπὸ δύο ἤδη δεκαετηρίδων ὑφίσταται, ἕνεκα τῆς διηνεκοῦς ἐκλείψεως ποιητικοῦ τινος ἡλίου, ὅστις διὰ τῶν εὐεργετικῶν ἀκτίνων του νὰ διαλύσῃ τοὺς στερεοὺς παγετῶνας τοὺς συσσωρευθέντας ἐπ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ τῶν σαχλεπισάχλων στιχουργημάτων ὑφ' ὧν κατακλυζόμεθα πανταχόθεν ὑπὸ φαλάγγων μαλλιαρωνύμων καὶ ἐξαρχοπουλειωνύμων κελάμων, διεκδικούντων τὸ γέρας τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ τῆς Ἑλλάδος, μόνος ὁ Μαρτζώκης ἵσταται ὡς δρῦς, οὐδαμῶς ἐπηρεασθεὶς ὑπὸ τοῦ περιβάλλοντος λαίλαπος, ἀλλὰ διατηρήσας ποιητικὸν ὕφος πολλῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἐντρυφήσεως, ἄξιον ἀναγνώσεως καὶ μελέτης.

Συνιστῶμεν εἰς πάντας τὴν ἀπόκτησιν τοῦ τόμου τῶν ποιημάτων τοῦ κ. Μαρτζώκη, ἅτινα δὲν πρέπει νὰ λείπωσιν ἀπὸ οὐδεμιᾶς ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ ἐν τῷ ἄρθρῳ *Τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα* (ἀπόσπασμα τῆς διαλέξεως τοῦ κ. Ἡλιοπούλου) σελ. 29 στήλ. α'. στίχ. 31 ἀντὶ «καὶ ἀφ' ἑτέρου» ἀνάγν. «ἀφ' ἑτέρου»—στίχ. 37, ἀντὶ «Καὶ αἱ μὲν πνοαὶ» ἀνάγν. «Καὶ πνοαὶ μὲν»—στίχ. 49, ἀντὶ «ταπεινουμένας ἐν τῷ κόρῳ, θρησκεῖαι», ἀνάγν. «ἐν τῷ κόρῳ. Θρησκεῖαι», —στήλ. β'. στίλ. 43 ἀνάγν. «ἀδιαφιλονικήτων παραδειγμάτων»—στίχ. 60 ἀντὶ «ν' ἀποσπασθῇ τῆς τίγρεως ταύτης» ἀνάγν. «τῆς πίστεως ταύτης»—σελ. 30 στίχ. 3 ἀντὶ «ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ του ν' ἀναλάβῃ» ἀνάγν. «ἀδυναμίᾳ του ν' ἀναλάβῃ».